

MAJGULL AXELSSONOVÁ

DUBNOVÁ ČARODĚJKA

Brilantní mozek uvězněný
v bezmocném těle...
Strhující příběh v tradici
magického realismu

DRUHÉ VYDÁNÍ

DUBNOVÁ ČARODĚJKA

Majgull Axelssonová

DUBNOVÁ ČARODĚJKA

Majgull Axelssonová

Přeložila Dagmar Hartlová

Original title: Aprilhäxan
Copyright © Majgull Axelsson 1997, 1998
Translation © Dagmar Hartlová, 2001, 2016
All rights reserved

ISBN 978-80-7359-703-0 (pdf)

Toto je zcela smyšlený příběh. Ve Vadsteně samozřejmě mají zdravotní středisko i pečovatelský ústav pro dlouhodobě nemocné, stejně jako v Kiruně existuje ústav pro výzkum vesmírné fyziky, avšak ani jeden z nich není totožný s tím, co je vylíčeno v této knize. I lidé a události se zrodili pouze v mé hlavě – nicméně za jisté pomoci Raye Bradburyho, který mě už před řadou let přivedl k zamýšlení nad dubnovými čarodějkami.

Vlny a částice

Neutrinos they are very small
They have no charge and have no mass
And do not interact at all
The earth is just a silly ball
To them, through which they simply pass
Like dustmaids down a drafty hall
Or photons through a sheet of glass...

JOHN UPDIKE

„KDO JSI?“ ptá se má sestra.

Je citlivější než ostatní, ona jediná občas tuší mou přítomnost. Teď se podobá ptáku, jak stojí s krkem vytrčeným a ostrážitě pozoruje zahradu. Přes bílou noční košili má jen šedý župan a zřejmě ani nevnímá, že se tu pořád ještě drží noční chlad. Župan má otevřený a pásek visí volně provlečený v poutku. Leží za ní na kuchyňských schodech jako tenké ocasní pero.

Trhavým pohybem otočí hlavu, naslouchá zvukům v zahradě a čeká odpověď. A když nepřichází, zopakuje otázku, tentokrát vystrašeněji a pronikavým hlasem:

„Kdo jsi?“

Dech se jí sráží do malých bílých chomáček. Sluší jí to. Je éterický typ. Jako mlha, napadlo mě, když jsem ji uviděla poprvé. To bylo před mnoha lety, jednoho horkého srpnového dne, dávno před tím, než jsem se dostala do pečovatelského ústavu. Hubertsson mě nechal vyvézt na vozíku ven, do stínu pod velký javor, ještě než v zasedací místnosti začala nějaká lékařská konference. Náhodou se tenkrát setkal na parkovišti s Christinou Wulfovou a náhodou ji vylákal zpátky oklikou přes trávník, kde jsem odpočívala. Lodičky se jí bořily hluboko do měkké trávy, a když přišla na štěrkové prostranství, na chvíli se zastavila a podívala, jestli se jí na podrážky

nenalepila hlína. Všimla jsem si, že má punčochy, i přes to vedro. Pěknou blůzičku, sukni do půl lýtek a punčochové kalhoty. Všechno v různých odstínech bílé a šedé.

„Tvoje starší sestra patří k těm dámám, co si myjí ruce v dezinfekci,“ řekl Hubertsson, než mi ji ukázal.

Co se zevnějšku týče, byl to dobrý popis. Ale nedostatečný. Když jsem ji tehdy uviděla ve skutečnosti, připadala mi mdlá a nevýrazná jak barvou, tak tvarem, jako kdyby pro ni zákony hmoty ani neplatily, jako kdyby se dokázala vytratit zavřenými okny a proniknout zamčenými dveřmi jako kouř. Na chvíli jsem myslela, že Hubertssonova ruka projede přímo její paží, když se rozpřáhl, aby ji podepřel.

Konečně, na tom by nebylo nic divného. Často zapomínáme, že to, čemu se říká přírodní zákony, jsou jen naše prosté názory na skutečnost, která je příliš složitá, abychom ji pochopili. Jako třeba to, že žijeme v moři částic, které nemají hmotu a jimž říkáme fotony a neutrina. A že všechna hmota – včetně lidského těla – je ponejvíc tvořena prázdňem. Vzdálenosti mezi částicemi atomu jsou stejně velké jako vzdálenosti mezi hvězdou a jejími planetami. To, co tvoří povrch a pevnost, nejsou tedy částice samy o sobě, nýbrž elektromagnetické pole, které je svazuje. Kvantová fyzika nás kromě toho učí, že nejmenší částí hmoty nejsou jen částice. Jsou to i vlny. Zároveň. Některé z nich mají nadto schopnost vyskytovat se na několika místech najednou. V jedné mikrosekundě vyzkoušejí elektrony všechny možné polohy, a v tom okamžiku jsou všechny tyto možnosti stejně skutečné.

Vše plyne. Jak známo.

Na tomto pozadí tedy není ani moc divné, že někteří z nás mohou vzdorovat fyzikálním zákonům. Ale když se Hubertssonova ruka dotkla Christiny, která stála na jedné noze a prohlížela si podrážku, ukázalo se, že má stejně

pevné obrysy jako ostatní lidé. Jeho ruka ji zachytila za paži a zůstala tam.

Léty na průzračnosti nic neztratila. Pořád vypadá, jako kdyby se měla každou chvíli rozpustit a odplynout jako vířivá změť vln a částic.

Ale to byla samozřejmě jen iluze, Christina je ve skutečnosti pevná, soudržná hrouda lidské materie. Dokonce hodně pevná.

A teď se její elektrony rozhodly pro jinou polohu. Zamrkala a zapomněla na mě, župan si přitáhla k tělu a pustila se na klapajících pantoflích rozbředlým sněhem přes zahradu, k dopisní schránce pro poštu a noviny.

Dopis leží na dně schránky. Když ho uvidí, proletí zahradou průvan děsu. *Astrid*, pomyslí si, ale v tom okamžiku si uvědomí, že Astrid je mrtvá, že je vlastně mrtvá už celé tři roky. To ji uklidní. Zasune si noviny do podpaží, vykročí zpátky k domu a v rukou obrací a otáčí obálku. Nedívá se na cestu.

Proto taky zakopne o mrtvého racka.

Ve stejném okamžiku otvírá má druhá sestra v jednom göteborském hotelu oči a prudce zalapá po dechu. Takhle se probouzí pokaždé. Na vteřinu ji opanuje strach, než se rozpomene, kdo je a kde se právě nachází. Avšak ranní panika pomíjí a ona znovu upadá do spánku, potom se ale zarazí a natáhne ruce ke stropu. Panebože! Nemá přece čas se povalovat. Dneska využije jeden docela obyčejný čtvrtek a pustí se po vlastních stopách. *A walk down Memory Lane!* Tou cestou už šla předtím, ale od posledka uteklo hodně času.

Margareta se posadí na posteli a tápe po cigaretách. S prvním šlukem ji zamrazí, jako kdyby se z ní měla kůže sloupnout, a už se vzdouvá, pár milimetrů odchlípnutá od masa. Dívá se na své paže. Nahé, mrtvolně bledé,

s hrbolky husí kůže. Svou jedinou noční košili si zapoměla doma u Claese...

Na zapřísáhlou kuřačku je Margareta až nevidaně závislá na čerstvém vzduchu. Zakryje nahotu do přikrývky, jde k oknu a otevře je dokořán. A zůstane stát v chladnu a dívá se do ocelově šedého předjaří.

Nikde ve Švédsku není tak ohyzdné světlo jako v Göteborgu, pomyslí si. Stará známá myšlenka. Tak se vždycky utěšuje, když ji tma doma v Kiruně mačká k zemi. Měla navzdory všemu stejně štěstí. Klidně by taky mohla prožít celý život pod kovovým göteborgským nebem, kdyby nebylo té zvláštní okolnosti. Tehdy v Tanum...

Margareta potáhne z cigarety a nechá kouř se spokojeným úsměvem vybublat ven. Dneska na ni přece čeká Tanum. Poprvé po víc než dvaceti letech jede do míst, kde se rozhodlo o jejím dospělém životě.

Tehdy právě dovršila třiadvacátý rok a byla napůl hotová archeoložka. Celé to horké léto kopala, prosívala, oprašovala písek na vřesovišti, aby odkryla další starou kresbu, a pořád ji rozechvívala struna očekávání. Ta struna se chvěla pro Fleminga, hostujícího dánského profesora s temným hlasem a úzkýma očima. Už tehdy měla Margareta – jemně řečeno – jisté zkušenosti s pány ve středním věku, a teď použila všechny triky a kousky, které se naučila. Klopila oči a rychlým pohybem si projížděla vlasy, kdykoliv na ni pohlédl, vypínala prsa a při chůzi pohupovala boky, tiše se smála a při kávě se hihňala jeho vtipům.

Zpočátku mu to spíš nahánělo strach, než lichotilo. Sice za ní často chodil, usmíval se, když se usmívala ona, smál se, když se ona smála, ale sám nikdy neudělal první krok. Místo toho se stále častěji, jakoby mimochodem, zmiňoval o své ženě a dětech, mluvil o svém věku a povinnostech. Ale Margareta ho nepustila. Byla tak trochu fanatik, tehdy

stejně jako dnes, a čím víc se bránil vytáčkami, tím náruživěji se mu vpíjela do pohledu. Dostane ho!

Problém byl jen v tom, že nevěděla, k čemu jí bude.

Vyspí se spolu. Přirozeně. Večer ve stanu si představovala, jak ji jednou rukou chytne kolem pasu a druhou si bude rozepínat poklopec. Celý se chvěje a je nemotorný, ale ona mu nijak nepomůže, naopak, bude mu bránit, přitiskne se k němu pohlavím a zvolna ho bude dráždit krouživým pohybem. Ale až on nakonec poklopec rozepne, rukou mu tam vklouzne a položí ji na jeho pohlaví, a to bude pulsovat a bušit jako neforemná hrouda pod bílou bavlnou slipů, a ona bude tápat prsty dál lehounce jako motýlí třepotání.

Vyspat se s ním, to byl jenom prostředek. Ne cíl. Margareta tušila, že se bude muset spokojit s tím, že její touha se bude ve Flemingově touze jenom zračit, a bylo jí to jedno. Chtěla v sobě zaplnit jinou prázdnotu, a ta se měla naplnit potom, až ulehnu do vřesu, v objetí letní noci, to věděla. Tehdy měl Fleming říct nebo udělat něco – nevěděla přesně co – a tohle něco mělo navždy naplnit každou dutinu jejího těla. Potom už bude žít spokojeně. Provždy naplněná.

A nakonec se to stalo. Jednou večer ji Fleming chytil kolem pasu a začal si nemotorně rozepínat poklopec. Margaretina ruka sevřela jeho pohlaví a její touha explodovala pouhým očekáváním, když pod ním klesla do vřesu. Hned potom explodoval Fleming. A pak bylo po všem, protože když mu pohlaví povadlo, neměl ji čím naplnit. Jeho tíha, která až do té chvíle byla útěchou a příslibem, najednou vypadala dusivě a výhružně. Odstrčila ho a zprudka se nadechla. Vůbec nereagoval, jen zachroptěl a posunul se. Hluboce spal v rozkvetlém vřesu.

Dodnes Margareta neví, jak to přišlo, že vstala a šla. Víc by jí bylo podobné, kdyby u něj zůstala a zabořila

se mu do podpaží, ještě před pár měsíci by se spokojila s drobtý, které dostala, a nesnila by hned o trochu větších kouscích. Ale zklamání v ústech chutnalo hořce a přimělo ji obléknout si šortky a jít. Schválně se pustila opačným směrem, pryč od vykopávek, od archeologického tábora, pryč někam jinam.

„Pometlo,“ okřikuje se Margareta chlácholivě o pětadvacet let později u otevřeného okna. Vystrkuje pátravě jednu ruku z příkrývky ven, jako kdyby ji chtěla prostrčit časem a sáhnout si až k té duté, nenaplněné dívce, která se brouzdá vřesovištěm kolem městečka Tanum. Ale v té chvíli si uvědomí, co to gesto napovídá o jejím vnímání skutečnosti, uprostřed pohybu se zarazí a ruka změní směr. Místo toho sáhne po cigaretě a zamáčkne ji.

Margareta je fyzik a jako taková má trochu z moderní fyziky strach. Občas jí připadá, že se jí před očima rozpouštějí pojmy jako čas, prostor a hmota, pak se musí vzpamatovat, pevně vzít splašenou fantazii do otěží a namluvit si, že z hlediska člověka se nic nestalo. Tady na zemi je hmota pořád pevná a čas je řeka, která plyne světem od zrození života až k jeho konci. Jenom v teorii, říká si, je čas iluze. Pro člověka je skutečný, a proto je znamením lidského bláznovství pokoušet se jím proniknout. Třeba k vlastní útěše v podobě o dvacet let mladší.

Přibouchne okno, zatáhne závěsy a nechá příkrývku spadnout k zemi. Protáhne se. Osprchuje se a udělá se krásná a potom vyrazí na cestu v Claesově starém zvetšelém autě, nejdřív směrem na Tanum, potom do Motaly a nakonec na Stockholm. Otravná konference, kterou právě teď protrpěla v Göteborgu, splnila svůj účel. Utekla z Kiruny a od své dizertace, které má po krk, na celý jeden týden. Ve sprše se vzpomínka vrací. Najednou před sebou vidí Fleminga, vybavuje si jeho bázlivý úsměv den poté a jeho úpěnlivé šeptání. Bylo to nádherné, vidě,

že jo! A dneska v noci to zas bude nádherný? A na podzim se postará, aby mohla studovat pod jeho vedením...

Ta starší Margareta obrátí tvář proti vodě a zavře oči. Vidí mladou Margaretu, jak se jemně usměje a ještě hlouběji skloní nad prací.

„Bohužel,“ říká. „Mrzí mě to, Flemingu, ale nejde to.“ „Proč?“

Otočí hlavu a podívá se na něj.

„S archeologií jsem skončila. Na podzim začnu studovat fyziku. Rozhodla jsem se dneska v noci.“

Starší Margareta se suše zasměje při vzpomínce na jeho výraz.

Moje třetí sestra leží na matraci a mrká. Jinak se vůbec nepohne.

Birgitta nemá ani postel. Dokonce ani prostěradlo na matraci. Leží přímo na špinavě žlutém molitanu. Paže má rozhozené, z levého koutku jí stéká slina.

Vypadá zuboženě. Jako ukřižované pšeničné těsto.

A stejně myslí na krásu, vybavuje si tu dobu, kdy jí bylo patnáct a působila jako mléčně bílá kopie Marilyn Monroe z Motaly. Na podlaze vedle ní leží Roger, hubená, mrňavá parodie na chlapa, s mastnými vlasy a popelavě šedým strništěm. To kvůli němu nemůže Birgitta usnout, kvůli němu se musí upomínat na tu dobu, kdy byla krásná. Teď se jí to skoro podařilo. Vidí Doggena, jak vyplouvá z auta, zabouchne dveře a ohlédne se. Na parkovišti je ticho, jediné, co slyší, je hlas Cliffa Richarda, který tryská z přenosného gramofonu. Všechny pohledy jsou obráceny na Doggena, dívčí touha k němu třepotá jako motýli, chlapecká bezmoc tuhne ve strohé ticho.

Birgitta ví, že kráčí k ní, ještě předtím, než se vůbec někam pohne, ví, že jde k ní. A teď přichází, prudce otevírá dveře auta a uchopí ji za zápěstí.

„Odteďka jsi moje holka,“ oznamuje. Nic víc. Jen to. Jako z filmu, pomyslí si Birgitta už asi potisící za ta léta. Bylo to přesně jako ve filmu. A film se točí dál, sborový zpěv a smyčce plní prostor, když si vybaví, jak ji položil zády na kapotu, sklonil se nad ni a poprvé ji políbil.

Ale Roger se ve spánku pohne, film se zadrhne, zašustí a obraz mizí. Birgitta otáčí hlavu, dívá se na něj a do nosu ji udeří slabý zápach močoviny. Bleděmodré džíny pokrývá tmavá vlhká skvrna, která se šíří od poklopce přes levé stehno.

Birgitta je vyčerpaná, ale kdyby měla trochu síly v těle, převalila by se přes toho budižkničemu a zadusila ho vlastním tělem. Ale nemá sil nazbyt. Nedokáže si ani přikrýt rukama uši, aby z nich vytěsnila jeho hlas. A vlastně by to bylo jedno. Ta slova jsou jednou vyřčená, jeho replika se jí jednou provždy vryla do mozkové kůry.

„Doprdele,“ říká jeho hlas ve vzpomínce a klade jí ruku přes tvář, „doprdele, ty jsi tak šeredná, že se mi svěsil.“

Birgitta zamrká a popadá dech, pátrá v vzpomínkách po sborovém zpěvu a smyčcích, Doggenových mohutných prackách a mléčně bílé kopii Marilyn Monroe z Motaly. Ale film se přetrhl, cívka bezúspěšně praská kolem dokola, cár filmu se třepotá a všechny výjevy jsou tytam.

Pevně svírá víčka, oči drží semknuté do dvou temných čárek a pokouší se vyvolat konejšivé vzpomínky. A když se to nedaří, napůl pozvedne víčka a pohlédne na Rogera. Dneska toho mizeru konečně vyrazí.

Naplavené dřevo

Je jaro, pomyslela si Cecy. Dnes v noci se každá živá bytost na světě stane mým příbytkem.

RAY BRADBURY

TĚSNĚ PŘED ROZEDNĚNÍM se promění zvuky na všech chodbách, šepot a tlumené kroky nočního personálu vystřídá klapot podpatků a čiré, břeskné hlasy. Střídání směn. A navíc dneska má ranní směnu Kerstin Jedna. To je cítit přímo ve vzduchu, který se rozechvívá činorodostí, ještě než Kerstin vstoupí. Když má ráno službu Kerstin Dvě, vzduch se ani nepohne a voní kávou.

Dneska je středa. Možná že se budu smět osprchovat. Od posledního sprchování už uběhl týden a nasládle čpavý pach mého těla mě začíná obtěžovat. Nemůžu se soustředit. Mám totiž dobrý čich. Bohužel.

Vyfouknu do hubičky dlouhý a cílevědomý nádech a obrazovka nad postelí zamžiká.

„Uložit text? Ano/Ne?“

Krátký výdech. Ano, chci text uložit. Počítač zabzučí a zhasne.

Teprve teď si uvědomuji, jak mám unavené oči. Pálí mě za víčky. Musím si chvíli odpočinout ve tmě. A navíc je nejbezpečnější předstírat spánek, jestli se Kerstin Jedna rozhodne udělat ranní obhlídku. Pokud mě načapá, že jsem byla vzhůru celou noc, poslechnu si přednášku o tom, jak je důležité dodržovat denní rytmus. Možná že by nařídila té své výchovné četě, ať mě přiváží do vozíku a zaveze do společenské místnosti na některou

z těch nekonečně přiblblých soutěží. Paměť pro čtyřleté dítě. Něco jako pexeso. První cena pomeranč a vítěz se má usmívat a přestat slintat – pokud to dokáže –, když se cena předává. Proto taky nikdy nevyhraju, i když mám všechno správně. Kerstin Jedna si výsledek upravuje podle svého. Pacienti trpící poruchou jednání – jak to nazývá ve své poameričtělé sociální próze – totiž nemohou vyhrávat. Terapeutická hodnota prostoduché soutěže by vyšla nazmar. Můj problém nezakotvenosti postoje spočívá v tom, že předstírám, že se neumím usmát. Slintám, šklebím se a tvářím se nešťastně kvůli tomu, že nejsem schopná ovládnout koutky úst, když se mě výchovná četa snaží nalákat vítězným pomerančem, ale neusměju se. Nikdy. A Kerstin Jedna – které je jasné, že je to lež a přetvářka – je pokaždé stejně zatvrzelá a zuřivá. Přesto se ale neodváží mě veřejně obvinít. Nemůže před pomocným personálem prozradit, že jsem se na ni jednou usmála.

To bylo před měsícem, první den na tomhle oddělení. Slyšela jsem její hlas na chodbě několik hodin, chvilku veselý a švitořivý, chvilku starostlivě vemlouvavý – a naskakovala mi husí kůže. Připomínal mi strašně moc jiných hlasů, a jejím přičiněním mi v uších burácela čím dál hlasitější kakofonie. Byla tam Karin z ústavu pro tělesně postižené, Rut usměvavá jako sluníčko, co chtěla být nevlastní matkou, ale proboha ne tady tohohle!, Němka Trudi z neurologie a její nohsledové Berit, Anna a Veronika. Všechny měly nadšené ptačí hlásky a všechny se chovaly jako holky z ulice. Usmívaly se, švitořily a hladily za odměnu. Ale měly ledově studené ruce a žádaly neúměrně vysokou cenu. Svatozář.

V pečovatelském domě jsem byla obklopená lhotejnými tetkami, co měly teplé ruce a hlasy, které moc neslibovaly. Před několika lety jsem měla skutečný vlastní

byť a své vlastní asistenty. Byli to různí lidé, mladí muži i starší ženy na útěku před nezaměstnaností, unavené mámy od malých dětí, bez vzdělání, a umělci ve středním věku, jimž začaly sesychat sny o velkém úspěchu. Krmili mě, myli a oblékali a nežádali, abych je na oplátku milovala. Nedali se vykolejit ze svého klidu, poslouchali, když jsem zasténala nebo prudce napjala sval z nějakého nepříjemného podnětu, okamžitě mě pustili a zkusili to jemněji, nějak jinak. S tím teď byl konec. Záchvaty na mě přicházely stále častěji a byly daleko prudší, opakovaně jsem se dostávala do stavu zvaného *status epilepticus*, tedy dlouhodobého epileptického záchvatu. A jednou stál u mé postele Hubertsson a se sklopeným zrakem, jako kdyby se styděl, vysvětloval, že už to takhle dál nepůjde. Asistenti už mi nestačí, potřebuji stálou péči lékařsky školeného personálu, každopádně na několik měsíců, aspoň na tu dobu, než vyzkoušejí a naordinují nové léky. Takže musím zpátky do toho nemocničního zařízení, odkud mě kdysi zachránil. Hlas venku na chodbě prozrazoval, že tady vládne osoba, která je schopná se přerazit, aby zvítězila ve svém boji o dobro.

Přesto jsem se ale opravdu snažila chovat zdvořile. Na obrazovce zářil milý pozdrav, když Kerstin Jedna vešla ke mně do pokoje. Zrovna jsem chtěla vyfoukat do počítače své jméno, když se sklonila nad mou postel a odstrčila obrazovku stranou.

„Chudinko malá,“ řekla a natáhla ruku k pohlazení.

Nedokážu ovládnout křeče, ale tentokrát jsem měla štěstí. Hlava sebou škubla a obrátila se na stranu, přesně jako sebou vždycky škubne a otočí se na stranu, a já jsem se dostala do úplně dokonalého úhlu, abych se jí zakousla do palce. Zakousla jsem se. A stiskla. A skousla jsem tak prudce, že jsem cítila, jak předními zuby pronikám do bílé kůže a dotýkám se kosti, pak mě další křeč odhodila

a přinutila stisk povolit. V té chvíli jsem se usmála. Širokým, teplým a upřímným úsměvem. Jediný úsměv, jakým kdy obdaruju Kerstin Jedna.

Při další křeči se mi podařilo znovu uchopit náustek a začala jsem foukat. Na obrazovku jsem neviděla – odstrčila ji strašně moc doprava – ale stejně se mi podařilo napsat, co jsem chtěla:

„Nikdo mi nebude říkat chudinko!“

Vrazila do obrazovky a se vzlykotem vyběhla ven, levou rukou se vyčítavě držela kolem pravého palce. Na vteřinu se mi chtělo zajásat nad vítězstvím, ale pak jsem uviděla text, co zářil nad mou hlavou.

Nikdo mi nebude říkat chudinko. No, panebože. Arnold Schwarzenegger by to neřekl líp.

A stejně jsem to říct musela. Protože žádný jiný stav nevyčerpal tolik jmen jako tenhle. Každé desetiletí během uplynulého století ze sebe vyplivlo staré zahořklé slovo a našlo si nové a líbeznější. A tak se z mrzáka stal chromý a z chromého nemohoucí, z nemohoucího postižený, z postiženého invalida, z invalidy handicapovaný a z handicapovaného nakonec osoba s funkční poruchou.

Za každým z těchto slov se skrývá šílená naděje. Já ji taky sdílím, tak to prostě je. Nikdo si nepřeje vroucněji jednoho dne najít to kouzelné slovo, dokonalé slovo, které vyléčí zjizvené mozky, které dá míše schopnost zacelit se a zmírajícím nervovým buňkám ožít. Ale dosud jsme ho nenašli. Když sečteme slova, která jsme doposud vyzkoušeli, co jiného bude součet než právě to, co Kerstin Jedna teď zakňourala nad mou hlavou?

Při čekání na ono dokonalé slovo tedy raději zůstanu mimo obvyklé nálepky. Víím, kdo jsem. Kus naplaveného dřeva. Ztrouchnivělá tříška ztroskotané lodi z jiné doby.

„Krucinál, vždyť to tvoje tělo jako kdyby rozmačkalo století,“ řekl Hubertsson jednou na silvestra u mě v bytě,

když se opil. Z té věty se mi rozhořely tváře, ale obrazovku jsem nechala černou. Co bych mu na to taky mohla říct? Miláčku, chtěla bych pro tebe být člověk, ne nějaký pomník. Něco takového se neříká. Zejména když má člověk nohy uvězněné v plodové poloze a ruce a hlavu v neustálých křečovitých záškubech, kdy se tvář šklebí a ruce vlají jako vodní rostliny. To si člověk dá pozor na milostná slůvka a tváří se, jako že neslyší.

Ale já slyším. A vidím. A cítím.

Vidím a slyším a cítím, ačkoliv to, co u ostatních lidí je celistvé, souvislé a neporušené, je u mě poničené a rozdrčené. Jen pár tenounkých vláken spojuje mé skutečné já s mým tělem. Můj hlas má tři zvuky: vzdychám blahem, sténám při nepohodě a řvu jako zvíře na porážce, když trpím. To dokážu ovládat. Umím také krátce a dlouze dýchat do náustku a výdechy se mění ve slova na obrazovce. A kromě toho dokážu – ačkoliv to vyžaduje nekonečné vypětí – pořád ještě levou rukou držet lžici, dovést ji na talíř a k ústům. Kousat a polykat. To je všechno.

Dlouho jsem si namlouvala, že ten chaos, co vlastně je mým tělem, navzdory všemu je oním jádrem, které znamená být člověk. Mám vůli a rozum, mám srdce, které bije, plíce, jež dýchají a – což není nepodstatné – lidský mozek s tolika podivuhodnými schopnostmi, až to mě samu naplňuje obavami. Ale žádné z těch odvážných hesel nepomáhá. Nakonec jsem byla stejně nucena si přiznat, že jsem uvězněna v pavučině podmínek, kterou Velký Taškár spředl kolem světa. A tohle vědomí za poslední měsíc ještě zesílilo. Někdy mi dokonce připadá, že Kerstin Jedna je jeho vyslanec, že je Boží pavouček, co jednou plíživě přileze po pavučině a kyselou slinou mi rozežere vnitřnosti a potom je ze mě vysaje.

Ano, bylo by to jen logické. Ale zatím se to nesmí stát. Ještě mi zbývají dva úkoly.

Především chci vědět, která z mých sester ukradla život určený mně.

A pak chci následovat svého milého do hrobu.

Teprve potom budu připravena se nechat vysát.

Ted' ho slyším. Nikdo neotvírá dveře na oddělení tak pomalu jako on, nikdo se po ránu nešourá chodbou tak ospale jako on. Trochu váhá, asi má strach, že se odněkud zničehonic vynoří Kerstin Jedna a s úsměvem mu zatarasí cestu.

Říká jí Ká Jedna, té druhé Ká Dvě.

„Je nemožná,“ povzdechne si. „Ten proudnicový tvar a bílý povrch. Vsadil bych se, že je uplácaná z vanilkové zmrzliny. Zahřeješ ji a ztratí tvar i barvu.“

Dnes už není vysazený na hedvábnou pleť a pružné šlachy. Možná že to souvisí se stárnutím. Tvář se mu v posledních letech prodloužila a vypadá unaveně, obočí zešedlo a rozbujelo do houští, dvojité brada zbytněla a pytlíky pod očima natekly. A současně začal nosit čím dál špinavější košile a kalhoty na zadku má plandavě vysezené. Několika sestrám z výchovné čtyř Kerstin Jedna připadá odporný. Ona sama si uchovává významný odstup. Když se k ní hodně přiblíží, prudce odstoupí a rukou si prohrábne vlasy, jako kdyby se chtěla toho doteku zbavit.

To já bych nikdy neudělala. Kdybych měla vanilkově bílou pleť a pružné šlachy a kdybych se mohla hýbat, často bych se ho dotýkala. Je to jediný člověk, jehož doteky mám ráda. Možná je to tím, že se mě dotýká tak zřídka. Několikrát za měsíc mě formálně vyšetří, ale to je u toho pokaždé sestra a jeho ruce si počínají věcně a neosobně. Jen jednou ukončil vyšetření polaskáním. To když jsem měla čtvrtý zápal plic toho roku. Položil mi obě ruce kolem hlavy a přitáhl mě k sobě, tvář mi přitiskl k sobě na prsa.

„Bojuj,“ řekl. „Ani tentokrát ještě neumřeš.“

Jemný vlněný svetr pod bílým pláštěm mě škrábal na tváři. A jeho tělo vonělo mandlemi.

To bylo před jedenácti lety, a od té doby už to nikdy neudělal.

Někdy, když jsme sami, posadí se na kraj postele a rukou mi uhlazuje pokrývku, ale většinou si sedne dál a vůbec se na mě nedívá. Zaleze si až dozadu do okenního výklenku, ruce si sepne kolem kolen, hledí oknem ven, mluví a potom se intenzivně dívá na obrazovku, když odpovídám. Pro něj jsem víc přítomná ve slovech než v těle.

Ostatně ta slova mi dal on. A nejen to. Vůně a chuť mi dal, vzpomínku na chladno a horko, jméno mé matky a mých sester. Přiměl rukodělný spolek, aby mi daroval ručně tkaná lněná prostěradla, a jako poděkování pro ně udělal přednášku o tom, jak dutá lněná vlákna zabráňují proleženinám. Přesvědčil Rotary, aby mi zaplatili počítač, a Lions zase televizi, a jednou za rok mě doveze ve speciálním autě pro tělesně postižené do Technického muzea ve Stockholmu, abych se podívala do mlžné komory. A když už tam jsme, nechá mě hodiny sedět v tom temném prostoru a o samotě pozorovat tanec hmoty.

Všechno jsem dostala od Hubertssona. Všechno.

Byla jsem unavená a skrz naskrz prozkoumaná, když se neurochirurgové v Linköpingu před patnácti lety rozhodli, že další pokusy vzdávají, a přemístili mě do ústavu ve Vadsteně. První týdný mě museli vyživovat kapačkou, aby mě vůbec udrželi při životě. Skoro jsem ani neotvírala oči a dobrovolně jsem se nepohnula. Po několika dnech jsem cítila, jak se mi otevírají a hnisají rány z proležení na bocích, ačkoliv mě každé dvě hodiny obraceli. V té

době byl dostatek personálu. A navíc personálu, který chtěl něčeho dosáhnout. Jedna ze sestřiček opatřila starý výstřižek z östgötského *Korespondenta* a pověsila ho přede mne na zeď. Na něm jsem byla já, přivázaná na vozíku, s maturantskou čepicí na poloplešaté hlavě. Nejstatečnější student v ročníku!

„Podívej,“ říkali ošetřovatelé a obraceli mě ke zdi. „Nevzpomínáš si? Jsi chytrá holka, máš maturitu!“

Tehdy jsem ještě byla schopná ze sebe vypravit zvuky podobné lidské řeči, ale už pouhá myšlenka, že ze sebe vymáčknu odpověď, mi brala všechnu sílu. Nic jsem si nepřála víc, než aby ten příšerný výstřižek sundali ze zdi pryč, ale neměla jsem sílu jim to říct.

Hubertsson přišel ve čtvrtek třetí týden, předtím měl dovolenou. Vstoupil do mého pokoje a vydal pár chroptivých zvuků, když mu jedna sestřička podala mou anamnézu. Ani jsem neotevřela oči, abych se na něj podívala. Doktor je doktor, co je na něm ke koukání?

Sklonil se nad postel a před vyšetřením si prohlédl výstřižek na stěně, ale nijak to nekomentoval. Místo toho drsnýma rukama přešel po mém těle, tiskl a mačkal jako stovky jiných doktorů. Teprve když odcházel, pochopila jsem, že je jiný. Zastavil se ve dveřích a řekl:

„Ten výstřižek dáme radši jinam. Ať ho vidí ostatní, ona nemá zapotřebí se na to koukat.“

Ještě to odpoledne přišla ošetřovatelka s lepicí páskou a udělala, co Hubertsson chtěl. A když s tím byla hotová, podala mi na zkoušku skleničku džusu a já jsem poprvé za tři týdny dokázala otevřít pusu a napít se.

Za pár dnů přišel ke mně do pokoje s deset centimetrů tlustým fasciklem v ruce. Přistoupil až k posteli a vzal mě za levou ruku.

„Budeš dneska odpovídat?“

Líně jsem se na něj podívala, ale neodpověděla jsem.

„Nevadí,“ řekl. A stiskl mi ruku. „Jeden stisk znamená ano, dva ne.“

Tenhle systém signalizace jsem dobře znala. Můj první. Z ústavu pro postižené.

„Jsi důkladně vyšetřená, diagnóza je stanovená. To asi víš. Víš ale o sobě něco víc?“

Odtáhla jsem ruku. S tím on tedy nemá nic společného.

„Nevztekej se,“ napomenul mě. „Víš, kde ses narodila? A kdo tě porodil? Tak ano, nebo ne?“

Znovu mě chytil za ruku, tentokrát pevněji.

Vzdala jsem to, zavřela oči a dvakrát mu stiskla ruku.

Okamžitě mě pustil a šel k oknu, posadil se do hlubokého výklenku a sepnul ruce kolem kolen.

„To je teda šílenství,“ poznamenal. „Ty tady ležíš a uvažuješ do zbláznění o astronomii a fyzice elementárních částic a jiných abstrakcích – četl jsem tvé eseje – a o sobě nevíš ani prd!“

Odmlčel se a zalistoval svazkem dokumentů. Upřeně jsem ho pozorovala, ale vlastně jsem ani neviděla. Bylo pozdě odpoledne na podzim a už se začalo šerit. Nebyl pro mě víc než obrys. Po chvíli vstal a přišel zpátky k posteli.

„Tvůj stav má jeden důvod,“ oznámil mi. „Jedno vysvětlení. Všechno má svůj důvod a vysvětlení. Můžu ti ho říct. Otázka je, jestli to chceš vědět.“

Podánilo se mi chytit ho za ruku a stisknout ji ze všech sil. Dvakrát.

„Dobře,“ řekl mírně. „Jak chceš. Ale přijdu zase zítra.“

Mohl klidně dodat: A potom každé ráno až do úplného konce.

Ted' otevírá dveře a pouští dovnitř po podlaze paprsek slunce z chodby.

„Brýtro, madam,“ zdraví jako každé ráno už patnáct let. „Jak je?“

Odpovídám citátem:

„*O captain, my captain.*“

Zašklebí se a zasune se do okenního výklenku.

„Ještě jsem neumřel. A jak se mají sestry?“

Teprve když se usadil, vyfoukala jsem odpověď, a ta na něj teď září z obrazovky.

„Zhruba jak si zaslouží.“

Zasměje se:

„To je mi jasné. Když se ty nešťastnice dostaly do spárů tobě.“

Jednu dobu jsem si myslela, že to on mi přivodil tohle snění v bdělém stavu. Tak jsem tomu říkala. Ten druhý výraz – halucinace – mě znepokojoval.

Jednou večer krátce po našem prvním setkání mi na okně přistál racek. Úplně obyčejný racek s šedými křídly a žlutýma nohama. Jenže to bylo v listopadu, sychravý, studený večer a racek tam prostě neměl co dělat, měl přece poletovat nad vodou někde u Gibraltaru. A pro mě mělo být taky vyloučené opustit tělo a zavrtat se mu do opeřeného kabátu. Ale najednou jsem tam byla, hluboko ponořená a zahalená do bílého hedvábného prachového peří.

Nejdřív jsem si neuvědomila, co se stalo, úplně mi to vzalo dech, byla jsem jako očarovaná tím zázrakem. Blány v jeho nitru se třpytily jako perleť, játra se leskla vlhce a hnědočerveně a kosti měl duté a křehké, jako kdyby Velký Žertěř chtěl vyřezat flétnu, ale potom ho to přestalo bavit a s úsměvem na rtech proměnil své stvoření v nejpronikavějšího a nejvřeštivějšího z ptáků. Teprve když jsem se podívala na zem pod sebou, pochopila jsem, kam jsem se dostala. Seděla jsem v černém racčím oku.

Nikdy nezapomenu na ten děs, chvějivý hřmot, který mě v okamžiku přenesl zpátky do mého těla. Řvala jsem. Pusu dokořán, chrlila jsem hrdelní kaši hysterických

vokálů. Kdosi začal pobíhat po chodbě, podpatky klapaly o podlahu a o vteřinu později je následovaly podobně třeskavé kroky. Tři ženy v bílém se tísnily v mých dveřích, ale v okamžiku, kdy se dveře otevřely, se racek zvedl a odletěl.

Po tomhle večeru následovaly další.

Zpočátku jsem měla hrozný strach. Když po stropě lezla moucha, prudce jsem zavírala oči a namlouvala si, že si musím chránit rozum, protože rozum je to jediné, co mám a co stojí za to mít. Někdy to pomohlo, jindy ne. Najednou jsem visela vzhůru nohama na stropě a členitým muším okem pozorovala stovku obrázků bytosti v posteli pode mnou. Okamžitě jsem se pustila a s křikem spadla dolů k sobě.

„Má ošklivé sny,“ stěžovala si sestřička při ranní vizitě. „Probouzí se a křičí každou noc.“

„Aha,“ přitakal Hubertsson. „Dobře. Výborně.“

Ale když viděl jejich výraz, opravil se a naordinoval mírná sedativa.

Tehdy to byl ještě pohledný chlap, prostě pohledný, ne ta troska zašlé krásy jako dnes. A využíval toho. Každý čtvrtek zajel do hotelu Standard v Norrköpingu a každé páteční ráno vstoupil do mého pokoje se značným zpožděním a ukojeným pohledem. Děvčata na oddělení to málokdy nechala bez povšimnutí, vždycky se některá do něj vpíjela očima o minutu déle, než bylo únosné. Když mě koupaly nebo stlaly postel, skoro vždycky se tlumeně bavily o něm a o ženách, s nimiž se vyspal. Aspoň zpočátku. Když si uvědomily, že ke mně chodí skoro každé ráno, pozřel mě zvon ticha. Tázavého a skoro ukřivděného ticha.

Mně samotné to nebylo jasné, nechápala jsem, oč mu jde. Sice jsem se už předtím setkala s doktory, kteří o mě projevovali zájem, zvlášť v té době, kdy jsem byla šikovný idiot, který měl složit maturitu, ale nikdo nebyl jako

on. On prostě přicházel. Den za dnem, ráno co ráno. Někdy neřekl ani slovo, jindy mluvil o překot celou hodinu i víc. Dozvěděla jsem se, jaký má názor na svět a politiku, jeho mínění o úpadku výzkumu a omezenosti specializace a pár pikantností o jeho kamarádech ze studií a o ostatních doktorech. Nic z toho mě nezajímalo.

Občas mi naháněl strach. Když přišel brzo, ještě než se rozednilo a než jsem se probudila, stávalo se, že mi v hlavě explodovaly vzpomínky z dětství a že mě zachvacovala prudká panika. Stín! Ale srdce mi přestalo skákat, když odešel do okenního výklenku. Stín z mého dětství se nikdy příliš nevzdálil od postele, ten chtěl být blízko mé bezmocnosti, protože mu topořila pohlaví. Hubertsson netoužil po mé bezmocnosti. Chtěl něco jiného, něco, co nikdo jiný dosud nežádal.

Pak nadešlo jaro, to už jsem si zvykla a zapomněla na jeho první návštěvu a na otázky, které mi položil. Jednou ráno v dubnu si ale zase přinesl ten tlustý fascikl. Položil mi ho do nohou postele a uchopil mě za levou ruku.

„Tvoje matka se jmenuje Ellen Johanssonová,“ řekl.

Vztekle a ze všech sil jsem mu škubala rukou, ale on nepovolil.

„Narodila ses v porodnici v Motale, 31. prosince 1949. Za minutu dvanáct.“

Křeče se dostavily v prudkých intervalech jako vždycky, když mě něco rozruší. Pokusila jsem se zavřít oči, abych ho vytěsnila.

„Už potom žádné děti neměla. Přesto máš tři sestry.“

Otevřela jsem oči, viděl to a pochopil, že mě má na háčku.

„Ellen se rozhodla, že se budeš jmenovat Desirée. To znamená vytoužená.“

Vytřeštila jsem na něj oči. Už dávno jsem pochopila ironii svého jména.

„Všechno nasvědčuje tomu, že jako plod jsi byla zdravá.“

Děkuju pěkně. To je fakt útěcha.

„Ale po narození jsi dostala žloutenku. Těžkou žloutenku. Tehdy ještě novorozencům nevyměňovali krev. Proto ta mozková obrna.“

Sál si chvílku spodní ret, potom obrátil list.

„Kromě toho jsi utrpěla řadu mozkových poranění přímo při porodu. Z toho pochází epilepsie a některá ochrnutí. Zřejmě jsi po narození prodělala i menší krvácení do mozku. Ellen měla následkem křivice znetvořenou pánev a oni ji nechali родit třicet hodin. Tenkrát to tak chodilo, skoro nikdy se nerodilo císařem.“

Zemřela při porodu? Proto jsem byla odložená? Najednou jsem chtěla vědět víc. Škubla jsem Hubertssonovi rukou, aby pochopil, že se chci ptát. Ale už uběhla řada měsíců od té doby, kdy jsem ještě měla co říct, a trvalo dlouho, než jsem zase našla hlas. Vycházely jen steny a chrčení. Hubertsson si zřejmě mé zvuky a nespastické záškuby vykládal jako protest. Sevřel mi ruku pevněji a přitlačil ji na polštář, oči stále ponořené do papíru.

„Měla jsi hodně poškozenou hlavu, ale vypadá to, že ses narodila s blánou na čele, s čapkou vítěze...“

No a co. To jsem vědět nechtěla. Zuřila jsem, byla jsem tak našťvaná a tak zoufalá, že bych mu plivla do tváře. Ale nešlo mi to, špatně jsem odhadla rytmus záškubů a plivanec skončil na stěně. Ale stačilo to aspoň na to, aby pustil mou ruku. Narovnal se v zádech, o krok couvl a podíval se na mě.

„Já jsem se taky narodil s vítěznou čapkou,“ řekl. „A to znamená štěstí, to přece víš, ne?“

Jeho tváří přeběhla prudká grimasa, ale hned ji proměnil v křivý úsměv.

„Jsme zvláštní druh, chápeš? Zvláštní šťastný druh.“

Odmlčel se a odvrátil zrak, podíval se ven oknem a potom pronesl stejně lehkým tónem:

„Vlastně bych to neměl říkat, ale znám tvou matku, znám Ellen. Kdysi jsem u ní byl na bytě a dneska je mou pacientkou. Tedy to, co z ní ještě zbývá.“

„Haló,“ volá na mě. „Kam ses ztratila? Jak to s tebou vlastně je?“

Zamrkám a vracím se zpátky k němu, k jeho dnešní podobě. Stojí u nohou mé postele jako stínová postava zahalená do jarního rozbřesku. Světlo mu nesluší, vysává mu všechnu barvu z tváře a mění ji v pergamen. Rychle vydechnu odpověď.

„Je mi fajn. A tobě?“

Nechá otázku chvíli viset na obrazovce bez odpovědi. Tím mě donutí ji zopakovat.

„Co výsledky?“

Trhne rameny:

„Nech toho.“

Ale já na tom trvám, mám strach a foukám tak rychle, že dělám pravopisné chyby.

„Chci to vědět. Udělal sis testy?“

Zhluboka povzdechne.

„Ano, nechal jsem si udělat testy. Přesně takový výsledek, jak se dalo očekávat. Takže jsem udělal opatření.“

„Inzulín navíc? Dneska taky?“

„Nooo.“

„Musíš se opatrovat!“

Přejede si rukou prudce po tváři a potom se mi podívá přímo do očí.

„Nech toho.“

Jenže to vůbec nemám v úmyslu. Chytnu náustek a rychle vydechnu odpověď:

„Byl bys na tom určitě líp, kdybys tolik nepil.“

Nevím, co to do mě vjelo. Ani jedinkrát za všechny ty roky – ani tenkrát na silvestra, kdy se zpil do němoty u mě doma, jsem nikdy nedala najevo, že jsem viděla, jak touží po spánku opojení. To byla podmínka, první paragraf v nevyřčené smlouvě, která určuje naše soužití. Mám právo žertovat a mám právo být drzá, ale nesmím být dotěrná. Nikdy. Proto mi v žaludku hlodá strach, porušila jsem pravidla, on mě opustí! Ale neodchází. Jen úplně strne překvapením, a pak vyštěkne odpověď:

„Ježíšikriste, tohle je jako manželství po dvaceti letech.“

Jde zpátky do okenního výklenku a vyleze si na parapet. Mně vypadne náustek z ruky. Manželství. To nikdy předtím neřekl. Ani nenaznačil. Samozřejmě musím přiznat, že jsem takhle občas uvažovala, že jsem snila, jak si to Velký Taškář přihasí chodbou v převleku jako divadelní Zeus, v temně modrém obleku s hvězdným diadémem, a udělá ze mě Hubertssonovu nevěstu. Položí mi hojivou ruku na tělo a nohy se mi v okamžení narovnají a vyvstanou na nich svaly – dokonale tvarované plnokrevné svaly, ruce se uklidní a tvář vyhladí. Vyschlé kožovité pytlíky, co teď mám místo prsou, se naplní do nadýchaných polštářků a ozdobí nádhernými bradavkami jako růžové jahůdky na kopečku šlehačky. Řídké pramínky vlasů se v té chvíli promění v bujnou hřívu. Nejlepší asi kaštanovou. Nasadit na tuhle nádheru blond paruku by bylo příliš, možná že by to Hubertssona porazilo, že by utekl ještě před svatební nocí. A já ho přece nechci vyděsit, já chci jen sedět na okraji postele, oblečená za nevěstu a zářit, až přijde na poslední vizitu. Jako Popelka.

„Čemu se směješ?“

Chytnu náustek a lžu jako správná manželka.

„Nesměju se.“

Vztekle zafuní a nastaví mi záda. Venku se rozednívá, šedý rozbřesk je u konce. Vypadá to na hezký den. Cípek

nebe, který prosvítá za Hubertssonem, je ledově modrý. Ale ani to nové světlo mu nepomáhá. Má pořád žlutošedou tvář a rýhy v kůži se zdají černější než jindy. Pohled na něj mě pálí. Můj muž? Ano. Možná. Svým způsobem.

Ne že bych tolik věděla o manželství – znám jen pár tisíc románů a nepočítaně televizních seriálů – ale to, co jsem četla a viděla, se v mnoha ohledech podobá tomu, co je mezi námi. Půl druhého desetiletí kolem sebe kroužíme pořád ve stejných drahách jako párek zbloudilých elektrod se stejným nábojem, neschopni splynout a stejně neschopni se rozejít. Mluvíme spolu dny, týdny, měsíce a roky a stejně mlčíme o tom, co v nás vypaluje tu nejhlubší díru. Proto se tak často noříme do mého dětství, ale jeho dětství se jen dotýkáme. Proto vím víc o jeho práci a pacientech než o jeho krátkém manželství, které skončilo dávno před tím, než jsme se potkali. A stejným způsobem jsme zešíroka kroužili kolem toho nejdůležitějšího v mém životě. Jeho pohled mě brzy varoval, abych nevyprávěla o svých schopnostech. Proto se tvářím, že je to hra. Hraju si na Šeherezádu a on zase že je lékař, kterého baví podivínský pacient s vypravěčským nadáním. Tak se jeden před druhým schováváme v čínských krabičkách falešného rozumu.

Občas je mi líto, že Hubertsson při své neobyčejnosti je jen obyčejný muž. Trpí teofobií, děsí se pouhé myšlenky, že něčemu nerozumí. Proto se zdráhá klást si otázky, které se dotýkají podstaty hmoty a univerza, proto zívá, když horlivě vykládám o úspěších fyziky elementárních částic v posledních letech, proto znervózní, když se bavím myšlenkou, že čas půjde pozpátku, až se vesmír přestane rozpínat a naopak se začne smršťovat. Nepřipadá mu to legrační. Naopak mu připadá zábavné, že si dovedu vymyslet tolik skutečně věrohodných příběhů o svých asistentech a personálu v domově, že se jeden po druhém

nakonec ve skutečnosti potvrdí. Mám mimořádně rozvinutou pozorovací schopnost, říká. Někdy jde dokonce tak daleko, že to nazývá intuicí.

Ted' se přestal tvářit kysele.

„Stalo se něco dneska v noci?“ ptá se.

Je v tom naděje na odpuštění. Poslušně chytnu náustek.

„Ano, zabila jsem racka.“

Vypadá překvapeně.

„Proč?“

Strašně ráda bych řekla pravdu, že jsem zabila racka, protože jsem viděla Christinu snít. A zatímco vyfoukávám lživou odpověď, třepotá mi hlavou pravdivá vzpomínka. Vidím okna v Christinině domě, lesklá a černá, racek sedí na okenním plechu před ložnicí a já v racčím oku. Christininy sny sedaly jako vybledlá mlha na postel uvnitř. Nejdřív matné a nesrozumitelné, ale po chvíli utvořily zřetelný obraz: tři děvčata na třešni. Pak přichází přes trávník Ellen s táckem a skleničkami se šťávou, brýle se jí svezly až dolů na nos a pobaveně se dívá přes obroučky.

Nic víc. Ale stačilo to.

Vzteky ze mě vyšlehl jako mořská sasanka, viděla jsem ji, temně rudou jedovatou bytost, jak napřahuje chapadla do všech směrů, na Ellen, zrádkyni, Christinu, Margaretu, Birgittu, ty zatracené zlodějky. A najednou se má zlost vylila na celý svět, i na toho racka, a já jsem ho vymrštila do vzduchu a přinutila, aby s křikem vzlétl proti větru v širokých kruzích, až mu síla z křídel vyprchala a on se rozechvěl. Pak jsem ho obrátila a přinutila zřít se z výše dolů na Sånggatan, přímo proti červené zdi domku mé sestry.

Pravdu by si Hubertsson vysvětloval jako šílenství a pomatenost. Proto odpovídám jedinou větou.

„Racek to všechno jen zamotal...“

Hubertsson se zamračil.

„Zas máš tak prudký třes?“

Neodpovídám. Černá obrazovka ho zvedá ze židle a žene zpátky k mé posteli. Postaví se k nohám a pozoruje mě šterbinami očí.

„Tak máš? Dostala jsi strach? Jen proto, že jde o ty tři?“

Moje ruka plácá do mříže postele v neobvykle silné křeči. Vidí to a nereaguje.

„Nechápu to,“ říká. „Všechny ostatní historky z tebe jen tryskají, ale tahle se souká roky. Proč se bojíš pustit si fantazii na špacír právě o těchhle třech? Copak ti nedošlo, že to prostě udělat musíš?“

Chňapnu po náustku:

„Stal se z tebe psycholog?“

Místo odpovědi jen odfrkne. Pak jde ke stolu a rukou přejede po černých deskách.

„Potřebuješ víc podkladů?“

Vydávám zvuk, který by si měl vyložit jako odmítnutí. Další podklady nepotřebuju. Už před několika lety mi dal k dispozici tenhle fascikl. Desky plné lékařských zpráv, fotografií a novinových výstřižků o mé matce a sestrách. Většinu znám nazpaměť.

„Co říkáš?“

Znovu sahám po náustku a vydechuji.

„Ne. Nic víc nepotřebuju. Tentokrát se to rozběhne, půjde to.“

„Můžu si to přečíst?“

„Ne. Ještě ne. Až to bude hotové.“

Otáčí se ke mně zády, beze slova a s rukama vraženýma do kapes pozoruje obraz na zdi u mé postele – neškodný tuctový plakát z Ikey. Jeho odvrácená tvář mi nahání strach a donutí mě doprošovat se. Foukám tak rychle, že se náustek plní slinami.

„Tentokrát to nevzdám. Slibuju.“

Slyší, že jsem dofoukala, obrací se a čte, potom se usměje.

Odpustil mi.

„Tak dobře.“

Opanuje nás ticho, naše oči se setkají. A teprve v té chvíli vidím, že něco chybí. Takový ten malý záblesk na dně pohledu. Vím, co to znamená. To ví každý, kdo prožil život v nemocnici. Je naspěch.

Sanice se mi zaklínily, zuby tvrdě zakously do náustku. A zároveň to mou hlavou cloumá tak mohutně, že se gumová hadička napíná vzduchem do špinavě žluté struny. Hubertsson přistoupí k posteli a opatrně mi vyprostí náustek z pusy. Pleť mu pořád voní po mandlích. Ta vůně má barvu. Celý pokoj najednou zazáří ranními červánky.

Tady už vytáčky nepomohou. Je načase uvést sestřičky do pohybu. Ale ne úplně hned. Nejdřív chci na minutu zavřít oči a spočinout v mandlové vůni.

Jinde

Minulý a budoucí světelný kužel události P rozděluje prostoročas na tři oblasti (...)
Jinde je oblast prostoročasu, která neleží ani v budoucím, ani v minulém světelném kuželi události P .

STEPHEN W. HAWKING

DOPIS VYPADÁ DIVNĚ, ničemu se nepodobá. Obálka je opotřebovaná, otevřená a slepená lepicí páskou, jméno původního adresáta je ostře svislými tahy přeškrtané propisovací tužkou, Christinino jméno je napsané vedle. Rukopis působí nepřírozeně, jako špatný falzifikát. Písmena se naklánějí na různé strany, některá spěšně naškrábaná, jiná umně zdobná. Stará známka v pravém rohu obálky je stržená, tři nové – příliš vysokých hodnot – jsou nalepené v nerovné řadě do levého rohu. Ale nejsou oražené, tenhle dopis nedoručila do Christininy schránky poštovní služba.

Astrid, pomyslí si a zem se jí rozhoupe pod nohama, než si uvědomí, že Astrid je mrtvá, že už je mrtvá dokonce tři roky. A zároveň zjišťuje, že své tělo přesvědčit nedokázala, ačkoliv tenkrát vynaložila tu námahu na vlastní oči vidět a vlastníma rukama cítit. Rukama, které byly tenkrát běžnější než Astridiny. Jenže svaly, kosti a nervy jí nevěří, tělo reaguje stejně, jako když byla Astrid naživu. Kříž se zkroutí v křeči a bolest se šíří a usedá do boků jako olověný pás.

Přestože je lékařka – nebo možná právě proto – nezná Christina jiný způsob, jak si poradit s bolestí, než ji ignorovat. Postrčí si brýle do čela, nakloní se krátkozrace nad obálku a pokouší se rozluštit jméno původního adresáta. Ale šeré svítání na to nestačí, Christina rozeznává za modrémi škrty jen jednotlivá písmena – A, E a S. Pak se

snaží zastrčit ukazováček za okraj, aby obálku otevřela, ale ani to nejde. Lepící páska je příliš pevná. Na to jsou zapotřebí nůžky.

Není to Astrid, uvažuje cestou k domu a obrací obálku v rukou. Birgitta. Samozřejmě Birgitta. V tom případě musím zavolat Margaretě, ta bude zas našťvaná, už jsme se neviděly pár let. Musíme skutečně navěky předstírat, že jsme sestry?

Kvůli ptákovi skoro zapomene na dopis, zakopne o mrtvé tělo, a když zase nabere rovnováhu, zastrčí dopis bezmyšlenkovitě do kapsy županu. Ukročí zpátky a uvidí šedou blánu, kterou se potáhlo černé oko, a ohrne horní ret ve zhnuseném úšklebku.

S Vadstenskými novinami a celošvédským Dagens Nyheter přitisknutými na prsou se rozběhne v rozšmajdaných galoších ke kuchyňským dveřím. Erik v kuchyni vstoje krájí chléb k snídani, tváře má po holení zrůžovělé a světle zrzavé vlasy po sprše vlhké. Obrátí k ní bleděmodré oči, právě když si Christina zouvá galoše, a ona se na kratičkou vteřinu s nechutí vidí jeho očima. Popelavě bledá, hubená, ve zmuchlané košili a s rozčuchanými vlasy. Pomačkaný vrabčák. Rychle si utáhne pásek županu, který za sebou venku táhla jako ocas, uváže ho a snaží se přimět svůj hlas, aby zněl věcně a klidně.

„Venku na zahradě leží mrtvý pták. Racek.“

Erik jde ke kuchyňským dveřím a dívá se ven.

„Kde?“

Natáhne krk a postaví se na špičky, Christina se mu postaví za záda, aby měla stejný úhel pohledu. Vznáší se kolem něj jemná vůně mýdla a ona zahání náhlé nutkání obejmout ho a ponořit se do té vůně. To by trvalo dlouho, okřikuje se. Nemáme na to čas.

Bílého ptáka není snadné na dálku rozpoznat, ztrácí se ve špinavém sněhu a lesklém černém šterku.

„Támhle,“ říká Christina a zasunuje mu ruku do podloktí. „Přesně před bezem. Vidíš?“

Ted' ho uviděl. Hlavu zkroucenou v nepřirozeném úhlu, rozpřažená křídla, pootevřený zobák. Erik neříká nic, jen věčně přikyvuje a jde pro igelitový pytlík.

Venku na zahradě zastrkuje ruce do pytlíku a přes igelit bere ptačí tělo, potom pytlík obrací a zavazuje ho.

„Je ho kus,“ říká zase v kuchyni. „Chceš si potěžkat?“

Zdvihá pytlík, potěžkává ho v ruce a už má skoro hotovou teorii na jazyku.

„Zlomil si vaz. Musel naletět přímo do zdi, mám dojem, že jsem kolem půl páté zaslechl žuchnutí, ale měl jsem za to, že je to vítr. Slyšela jsi něco?“

Christina němě zavrtí hlavou. Erik se dívá nejdřív na ni, potom pohlédne na pytlík.

„Musel být nějak nemocný, zdravý pták nenaletí přímo proti domovní zdi. No, nemá smysl ho brát domů, vyhodím ho rovnou do popelnice.“

Potom se dlouho myje pod tekoucí horkou vodou, tak dlouho, až bílé ruce zčervenají a bledé pihy se vytratí.

Christinin profesor.

Tak Margareta většinou označuje Erika. Ačkoliv on není profesor, už řadu let přešlapuje na místě jako docent.

Přesto na Margaretině popisu něco je. Erik vypadá jako lidová představa profesora. Má úzká ramena a bledou pleť, a když mu po sprchování uschnou vlasy, zvednou se a utvoří zcuchanou gloriolu zrzavých lokýnek kolem skoro plešatého kolečka na temeni. Einsteinovský účes, směje se Margareta kdesi v Christininých vzpomínkách, ale dneska se Christina nechce Erikovi smát, a proto sevře ústa a odmítá se připojit.

Ne že by si Erik někdy všiml, že se mu u stolu při snídani posmívá. Hluboce se ponoří do novin a nepřítomně

mává nožem na máslo, aniž si uvědomuje, co dělá. Některá rána posunuje Christina misku s máslem v širokých kruzích po stole, nechá ho zbůhdarma tápat kolem sebe a se zájmem pozoruje, jak dlouho bude trvat, než zvedne oči. Rekord byl osm minut.

Tehdy ještě bydleli v Linköpingu a jejich dcerami, dvojčaty, zmítala nejprotivnější puberta. Sedávaly naproti sobě, Åsa u matky, Tove vedle otce – a němě zíraly na putování másla po stole. Když Erik konečně zvedl oči a zatvářil se zmateně, Christina se rozesmála, Åsa se zamračila a Tove ušklíbla. Najednou se prudce zvedly, zastrčily jedním vrzavým, opovržlivým pohybem židle ke stolu a sborem vyštěkly:

„Ježíšikriste, to se musíte chovat tak dětinsky?“

Ano, pomyslí si Christina. Asi ano. Každopádně ale spoň Erik. On je dětinský v nejlepším smyslu toho slova, protože ještě pořád kroutí hlavou nad světem. Většina mužů se přestane nad životem podívat někdy v rané pubertě a zbytek života věnují tomu, aby ho dobyli. Ale Erik je pořád tak zvědavý. Nebojuje proto, aby vyhrál, ale aby poznal.

A teď odjede. Nahoře v ložnici leží jeho rozšklebená taška a čeká, až pozře poslední košili. Bude pryč pět měsíců, pět měsíců bude žít Christina sama. Je to poprvé, dřív měla u sebe vždycky holky. Jenže ty jsou teď velké a studují v Uppsale, do Vadsteny zabloudí jen zřídka a mezi návštěvami vždycky uteče pěkných pár měsíců.

Christině to nevadí. Naopak. Samozřejmě že nasadila úměrně nakvašený výraz, když Erik provinile oznamoval, že má zase jet bádat do ciziny, ale uvnitř se zatřepotala zlatá rybka radosti. Bude mít svatý klid.

Usměje se v duchu při představě osamělých snídaní, které ji čekají. Dá si černou kávu. Čerstvý vymačkaný

pomerančový džus. A bílé ohřáté toasty s čedarem a whiskeyovou marmeládou. Vyhodí všechny krabice s ovesnými vločkami a müsli, hned jak se vrátí z letiště. Možná že si opatří kočku.

Vždycky když Christina sní o útěku a svobodě, Erik jako by to vytušil. Položí noviny, pohlédne na ni a řekne: „Nemohla by sis vzít v květnu pár týdnů dovolené? A přiletěla bys za mnou?“

Christina se falešně usměje. V květnu má v úmyslu sedět doma na zahradě a dívat se, jak pučí šeříky, rozhodně se nebude potit v zaprášeném univerzitním městečku v Texasu.

„Možná. Záleží na tom, jak to bude s Hubertssonem. Jestli budu muset vzít služby i za něj, tak to nepůjde.“

To stačí, aby se znovu pohroužil do sebe, přikyvuje a skloní se nad novinami. Hubertssonova nemoc mu vadí, nechce o ní slyšet. Lékař, který nedbá na vlastní cukrovku, který pije a přejídá se, až mu hrozí amputace končetin, vyvolává u rozumných lidí strach a zmatek. A Erik je rozumný člověk.

A stejně, když teď Christina vidí, jak vraští čelo nad úvodníkem v novinách, naplní ji stejná provinilá něha jako už mnohokrát předtím. Je to můj muž, říká si. Víc než to, je to můj osvoboditel a ochránce. Vždycky ke mně byl tak hodný, a já si stejně přeju, aby odjel.

Impulsivně vstává a jde k němu, sklání se a políbí ho na téměř plešatou lysinku uprostřed hlavy.

„Už teď mi chybíš,“ říká.

Cítí, jak na chvilinku zaváhal, jak se mu svaly napjaly a vzápětí rychle uvolnily. Vstane a obejmě ji, líbá ji na krk, tváře, uši. Tak to bylo vždycky, ona ho jednou políbí a dostane oplátkou moc. Strašně moc. Její vlastní láska je nedostatečná, jeho láska ji zaplaví a utopí. Teď musí přemoci chuť dát mu ruce na prsa a odstrčit ho. Takové

nutkání ohrožuje duševní klid jich obou na mnoho měsíců dopředu. Ani jeden by si nevzpomínal na její polibek, jen na to, jak ho odstrčila.

Ale teď znehybněl, už ji nelíbá, jen ji drží v těsném objetí a to objetí je konečně skutečné.

„Taky mi chybíš,“ říká Erik posléze a hladí ji po hlavě.

Christina se vyprostí a zastrčí ruce do županu. V tom okamžiku si vzpomene. Dopis! Ten divný dopis.

„Podívej,“ říká a vytáhne obálku. „Leželo to ve schránce, když jsem byla pro noviny.“

Ale Erik už se posadil, pohroužil se do novin a na obálku jen roztržitě pohlédne.

„Od koho?“

Christina pokrčí rameny a jde pro nůžky.

„Nevím.“

Ohmatává obálku a současně opatrně odstřihuje milimetrový proužek na horním okraji. Obálka je tlustá, musí to být několikastránkový dopis.

Když ale vytáhne obsah obálky, má dojem, že se spletla, že to vůbec není dopis, ale balíček v růžovém hedvábném papíru, pečlivě zabaleném kolem něčeho malého a drahocenného. Ale nic drahocenného nevypadne, když papír rozbalí a narovná na kuchyňském stole. Nejdřív to vypadá, že je docela prázdný. Chvilí trvá, než objeví text uprostřed, pár kratičkých řádek tužkou, s písmenky nanejvýš dva milimetry velkými.

Christina si přitáhne kuchyňskou lampu a přidrží ji ve správném úhlu nad růžovým papírem. Čte:

*Já jsem ta vytoužená
Ta, jež nikdy nepřišla
Jsem vaše zavržená sestra*

A pár centimetrů pod tím pokroucená miniaturní čmáranice:

*Taky jsem seděla na třešni v zahradě tety Ellen
Ale vy jste mě neviděly!
Teta Ellen, tarantela, tarantule
Pavouk nebo tanec?
Pavouk!*

„To je odporné!“ vybuchuje Christina asi hodinu poté a zařazuje pětku. „Zvrácenost, hnus, šílenství, nic jinýho! Co to chce zase zinscenovat za divadlo? Myslela jsem, že už to skončilo, že vyčerpala repertoár. To už jsme všechno viděly, *Ubohá Birgitta má špatnou pověst*, nebo *Nevinná Birgitta, nespravedlivě obviněná, a to ji dožene k drogám*, nemluvě o celém seriálu představení na téma *Statečná Birgitta přestává s drogami, ale potíže ji zaženou zpátky*. Už mě to nebaví. A mám po krk i Margarety. Proč si proboha musím hrát na mladší ségru a starší ségru s úplně cizími ženskými? Když nám táhne na padesátku? Dobře, bydlely jsme spolu pár let. Ale ani Margareta ani Birgitta tenkrát nic neznamenalý. Jen teta Ellen. Dneska už s nimi nemám vůbec nic společného. Nic. Nada! Nula!“

Erik jí položí ruku na paži.

„Jedeš moc rychle, to není třeba. Zapomeň na to, dopis zahod' a zapni si záznamník, ať víš, kdo volá. Dříve nebo později jim přece musí dojít, že tě tohle nezajímá.“

„No, to bych ráda viděla, jak Birgitta pochopí takovou jemnou narážku,“ říká Christina. „Nebo konečně i Margareta. K tomu by bylo třeba těžší munice, ani jedna z nich nikdy neprojevila trochu citu, když šlo o něco choulostivějšího.“

Erik se zasměje, a tohle staré známé klokotání odsune vztek stranou. Otočí se k němu a vidí, jak mu vlasy

září jako zlatorudé slunce. Šedavé ráno napovídalo, že bude jiskrný předjarní den, nebe je vysoké a jasně modré a slunce se třpytí v ojedinělých zasněžených skvrnách na černých, vlhkých polích.

Vzala si jeden den volna, aby ho odvezla až do Stockholmu a na Arlandu. Mají dost času, letadlo mu letí až za spoustu hodin. Ubírá rychlost a přerazuje. Nemá nejmenší důvod spěchat, mohou si spolu poslední hodiny užít v klidu.

Ale Erik si nechce užívat. Už na výjezdu na dálnici ho posedne netrpělivost, nerad sedí a nechává se vozit. Začíná popichovat.

„Máš v tom svém postindustriálním ráji nějaké převratné plány, co budu pryč?“

Christina si povzdechne a spolkně hašteřivou odpověď. Třiadvacet let žije s jeho ukňouranou žárlivostí, která ji popuzuje víc než cokoli jiného. Dlouho si myslela, že to léty pomine. Nečekala, že se může něco takového obrátit proti domu.

Ale je to tak. Erik žárlí na dům. A navzdory podráždění musí Christina uznat, že k tomu má své důvody. Miluje svůj postindustriální ráj a nemůže to popřít.

Když se holky odstěhovaly do Uppsaly, Erik dobrovolně připustil, že dům v Linköpingu je zbytečně velký a že je víc než rozumné, aby začal dojíždět, přesně jako ona celá ta léta dojížděla z domova v Linköpingu do práce ve Vadsteně. Ale když mu ukázala ten červený domek z osmnáctého století ve Vadsteně, zjistila, že se na to dívá jinak. Chtěl by nejradši bydlet v bytě. A v centru Linköpingu je spousta nádherných bytů, solidních, pohodlných a kousek od univerzitní nemocnice. Nebylo by rozumné, aby si Christina opatřila místo taky v Linköpingu? Reforma přechodu na rodinné lékaře přece skýtá tolik možností... Po celé manželství

našlapovala Christina kolem Erika po špičkách, pořád se strchovala, aby ho něčím nevyrušila, něčím nepodráždila. Hádky a rozzlobené hlasy ji děsily. Stačila úsečná odpověď a hned jí panika rozechvěla bránici. A proto se přizpůsobovala a skláněla v zahanbené směsici bázně a lhostejnosti. Kde by našla sílu přít se a dohadovat o trivialitách bytí? Sotva dokázala ráno vstát z postele, všechnu sílu spotřebovala na to, aby unesla své těžké tajemství, strach a tíhu.

A stejně se styděla. Její poddajnost byla jistým druhem prolhanosti, způsob, jak jím manipulovat. Ale Erik si zřejmě ničeho nevšiml. Měl zúžený obzor jako většina mužů, takže si myslel, že je naprosto samozřejmé, že ona chce to, co on. To jediné je přece rozumné.

Ale z Christiny se stal jiný člověk, když se naskytla příležitost koupit starý dům na Sånggatan ve Vadsteně. Kdyby si měla vybrat mezi Erikem a domem, vybrala by si dům. A on to zřejmě pochopil. Když ji viděl, jak potězkává na dlani ručně kovaný klíč, přestal mluvit o bytu v centru Linköpingu a přiznal si, že prohrál. Za trest si do ní jen skrytě a bezmocně rýpl. Samozřejmě by se dalo uvažovat o koupi toho starého domu, ale – a doufá, že ona to pochopí – on na nějaké renovace čas nemá. O všechno se bude muset postarat sama.

A Christina se postarala. Zatímco Erik lenivěl v domě v Linköpingu, trávila po několik měsíců každou volnou chvíli ve starém domě. Seškrábala latexovou barvu, strhala vinylové tapety, sundala začpělé koberce pokrývající celou podlahu, zbrousila stará prkna, dirigovala instalatéry, elektrikáře, truhláře a pokrývače a mezitím sama natírala dveře a skříně olejovou temperou. Kousek za kousem dávala do původního stavu to, co moderní doba poničila, a z toho chaosu nakonec vyšel dokonalý kompromis mezi starým řemeslem a moderním pohodlím. A to

dílo bylo víc její než jeho. Zmocnila se toho domu prací. Poprvé v životě si Christina připadala, že něco vlastní, a poprvé cítila, jakou radost může vlastnictví přinášet.

A přesto dal domu jméno Erik. Obývací byl právě dokončen, ještě pořád prázdný a nezařizený, Christina zapálila oheň v kachlových kamnech a otevřela dvoukřídlé dveře, aby mu předvedla, jak krásné jsou stíny plamenů, mihotající po perleťově šedých stěnách. Pokoj ho překvapil, zarazil se uprostřed kroku a zůstal stát na prahu. Potom řekl:

„Je to jako pohlédnout do jiné doby.“

S rukama zabořenýma v kapsách kalhot vykročil třemi ráznými kroky po širokých prknech, otočil se, prohlédl si detaily a potom se k ní se smíchem obrátil:

„Gratuluju, Christino. Vytvořila jsi postindustriální ráj. V tomhle pokoji to vypadá, jako kdyby dvacáté století nikdy nebylo, jako by to byla jen nešťastná závorka.“

Ten žert ji znejistěl, skoro zahanbil. Najednou si připadala vulgárně, jako přítelkyně nějakého překupníka, parazit koketující s kradenými šperky. Ještě týdný poté přemítala o jeho replice a pokoušela se porozumět vlastní nelibosti.

Christina o sobě sice věděla už předtím, že má doslova neurotický vztah k minulosti, probouzela v ní pocit, že se narodila vyzáblá a do hladu, zatrpklá a závistivá. Erik to nechápal. Jen krčil rameny nad všemi knězi a lékaři, kteří se mu usídlili v genech a podrážděně vzdychali nad starožitnými knihami a farním nábytkem, které on a jeho sestry měli opečovávat a uchovávat. K čemu to harampádí? Je doktor a ne starožitník, dobře ví, kdo je a odkud pochází a nemá zapotřebí s sebou ty krámy vláčet.

Christině se nepodařilo přesvědčit ho o tom, že si připadá, jako kdyby patřila k rodu bezpupečných Christin,

nikým neporozených, vylíhlých jako ptáčata nebo ještěrky z velkých bílých vajec. Mávl rukama a odrazil její nápady přitroublým argumentem. Ví přece, že její matka byla Astrid. Stačí jen zalistovat v matrice, jestli se chce dozvědět víc. A jestli ji znepokojuje, že nemá skoro žádné vzpomínky na dobu před svým sedmým rokem, *so what?* Vzpomíná si na nemocnici i dětský domov, na léta u Ellen a pubertu u Astrid. Jestli chce vědět víc, stačí si objednat lékařské zprávy a dokumenty z úřadu péče o dítě.

„Ty to nechápeš,“ povzdechla si jednou sklesle. „Já přece nechci svou vlastní historii. Chci historii někoho jiného.“

A právě to jí dal postindustriální ráj. Koupí domu si pořídila místo v historii. Opatřila si je tak, jak si dnešní lidé opatřují to, po čem touží. Na venkovních dveřích stálo datum 1812. Dům byl ještě starší – na starožitné knihovně v nově zařízeném obývacím pokoji ležel spisek Společnosti Stará Vadstena a tam se pravilo, že první stavba na tomhle pozemku stála koncem 14. století. Víc historie si člověk ani koupit nemůže.

A přesto, láska nežádá racionální důvody pro to, že je láskou. Christina milovala postindustriální ráj navzdory všemu poznání. Když byla doma sama, přistihla se při divných věcech: jak tiskne tvář na okno, hladí stěnu nebo stojí i dvacet minut bez pohnutí v obýváku, jen aby viděla, jak se tiše vkrádá tma a ukládá se jako pírká andělských křídel na pobledlé barvy. Jednou si přiskřípla prsty, když se pokoušela obejmout dveře. A když se toho večera Erik vrátil domů, cítila se stejně provinile, jako kdyby večer strávila s milencem, jako kdyby pohmožděninu na prstech prozrazovaly zhruba to, co cucfleky na krku. A Erik to cítil. Neúměrně tvrdě jí zmáčkl bolavé prsty, když jí dával obklad.

Můj muž, říkala si tehdy jako tolikrát předtím a bezděky ho pohladila po tváři.

Můj muž.

Åsa a Tove čekají před odletovou halou do zahraničí. Erik je vidí na dálku a překvapením vykřikne. Christinu dojme, jak je dojatý. Nečekal, že si dcery najdou čas přijet z Uppsaly až na Arlandu, jen aby mu zamávaly. Vysouká se z auta s rozpráženými pažemi a obě je obejmě, ještě než Christina stačí vypnout motor. Když vystoupí z auta, stojí tam všichni tři s hlavami přitisknutými k sobě a rukama navzájem kolem ramen, jako fotbalisté čerpající sílu před zápasem. Lišky. Fotbalové mužstvo lišek. Jestli to není výroční schůze spolku zrzků. A tam já nepatřím.

Pečlivě zamkne auto a jde k nim.

Následující hodiny se naplňují hlasy a pohyby. Erik poletuje od odbavovacího pultu k novinovému stánku a holky hladově drmolí něco o obědu ve Sky City. Ale pak to trvá ještě hodinu, než se dostanou do restaurace, protože děvčata musejí zajít do každého obchodu po cestě. Erik se usmívá a platí v nebývalém záchvatu marnotratnosti. Nové kabelky? Ale samozřejmě. Originál Mullberry. Každá svetr. Ale jistě, ručně pletený, lidový vzor. Nové rukavice, ále, to je toho v obecném úpadku.

Potom, když letadlo vzlétlo a holky nastoupily do autobusu do Uppsaly, v rukou pevně svírajíce všechny plastové nákupní tašky, vykročila Christina zlehka po parkovišti. Vítr fouká a ona mu rozkošnický nastavuje tvář, vlasy jí poletují a chvílku se zdá, že se zvedne a rozletí. Je svobodná. Naprosto svobodná, nemusí vařit večeri, nečekají děti ani pacienti.

Poprvé po dvaceti letech se cítí sama sebou.

Sešlápne plyn až na podlahu a vytočí motor do veselého vrčení, potom opatrně vycouvá z parkoviště.

Tesknota ji přepadá bez varování. Zastavila u Nyköpingského mostu na kávu a když vychází z kavárny, vzpomene si najednou na drsnou Erikovu tvář proti své tváři a na hedvábně jemnou pleť děvčat. Cítí to jako čistě fyzickou ztrátu, tíživou a překrvenou bolest na bránici: Moje rodina! Před čtyřmi hodinami jsme obědvali a skákali jeden druhému do řeči, a teď je ticho, jako kdyby nikdo z nich neexistoval. Ale já je tu chci mít, chci je mít u sebe a kolem sebe!

Zastavuje na parkovišti a několikrát se zhluboka nadechne, začíná se šerit a vzduch je studený a vlhký. Opodál na prázdném místě vyhrazeném pro kamiony stojí vzpřímené stromky v hloučku jako na stráži, jako kohorta římských vojáků v očekávání povelu k pochodu. Ale povel nepřichází. Svět zůstává nehybný, bez větru a bez záchvěvu, tu minutu jím nepronikne ani vzdálené burácení motoru. Christina si přitahuje pelerínu těsněji k tělu a pohlédne k nebi. Má barvu šeríku, je prázdné, bez mráčku, bez hvězd a dokonce i bez letadel.

Všichni jsou pryč, pomyslí si. Už nejsou a já nejsem pro ně.

Osamělý muž kráčí napříč parkovištěm a jeho pohled ji přiměje, aby se ovládla, s přemrštěnou horlivostí se probírá v kabelce a hledá klíče od auta. V autě si rozsvěcuje a prohlíží si tvář ve zpětném zrcátku. Erik měl vlhké oči, když se loučili, Åsa popotahovala a Tove brečela na celé kolo, jen ona sama necítila nic.

„Co jsem zač,“ oslovuje svůj obraz v zrcátku a vzápětí opakuje otázku zvýšeným hlasem, jako kdyby mluvila s pacientem s poruchami sluchu:

„Co já jsem vlastně zač?“

O několik hodin později drkotá její vůz po kočičích hlavách na Sånggatan. Postindustriální ráj leží pod světlem osamělé pouliční lampy tiše jako příslib, strážný z protější strany ulice staříčkou Rudou věží. Když zaparkovala a vystoupila, na chvíli se zastavila a zůstala nehybně stát s hlavou trochu nakřivo, jako kdyby něčemu naslouchala. Město kolem ní je zprvu naprosto tiché, potom se najednou přizione mohutný, vlhký závan větru od jezera Vättern, šumí, zpívá a uprostřed zimy nese vůni jara a jetele. Christině připadá, jako kdyby se jí ukládal za zády a hnal ji vpřed, když neochotně vykročí k poštovní schránce. Plna zlých předtuch ji otvírá, ale je tam jen účet a reklama z prodejny Ica.

Pustí se noční zahradou, projde se a teprve potom zamíří k domu. U šedíku se zastaví a kopne do štěrků, jako kdyby chtěla pohřbít vzpomínku na mrtvého ptáka. Nevidí oharek cigarety a nevšimne si, že někdo sedí na kuchyňských schodech a pozoruje ji. Proto sebou trhne, když uslyší drsný hlas:

„Ahoj, Christino,“ ozývá se ze tmy. „Taky jsi dneska dostala dopis?“

JEŽÍŠIKRISTE, TA JE JAKO ZE ŠKATULKY, pomyslí si Margareta. Lodenová pelerína a jelenicové rukavičky. A pod tou elegancí má určitě ještě pravý šátek značky Hermés. S řetězy a koňskými hlavami a celou tou parádou. Prokristapána.

Zvedá se a odhazuje nedopalek do šterku, podpatkem zašlápně a drtí tabák i filtr do neviditelné hmoty. Potom zastrčí dopis do kapsy a vypočítavě ležérním krokem se vydá směrem k šefíkům. Teprve když přistoupí blíž, vidí Christinin výraz. Má otevřenou pusou, odhrnutý horní ret a odhalené zuby.

„Vyděsila jsem tě? Promiň. To jsem nechtěla.“

Christinina ruka vyletí vzhůru k límcu a oči za silnými skly krátkozrace zírají.

„Margareto? Jsi to ty?“

Zbytečná otázka, ona přece moc dobře ví, kdo to je. Drsný hlas, okázale nedbalé držení, překvapivost okamžiku – to nemůže být nikdo jiný než Margareta. Hlas se jí trochu vyjasní: „No to je překvapení. Mám radost, že tě vidím. Čekáš dlouho?“

„Vlastně už pár hodin. Skoro jsem začala mít podezření, že máš dneska noční.“

„To musíš být pořádně zmrzlá.“

„Neboj, jsem ze severu a oblečená podle toho. Bylo mi tu fakt docela dobře.“

Margareta pochopitelně lže. Sice jí skutečně nebyla zima – skoro nikdy jí není chladno, protože má celé tělo obalené do trochu příliš silné vrstvy hřejivého podkožního tuku – ale nijak dobře se rozhodně neměla.

Popravdě řečeno se jí celý tenhle den, výlet do krajiny minulosti, nevyvedl. A během těch osamělých hodin v Christinině zahradě si Margareta musela přiznat, že už předem věděla, jak to dopadne.

Některé zážitky je nutné nechat na pokoji, jsou křehké jako pavučina a nesnesou myšlenku ani slovo. Člověk se musí spokojit s tím, že je občas nechá problesknout na okraji vědomí.

Tak to bylo vždycky se zážitkem v Tanum: Třpytil se zarosený a průsvitný na okraji Margaretina vědomí a ona se v jeho blízkosti pohybovala velmi opatrně. Jen jednou jedinkrát se ten zážitek pokusila obalit do slov. To bylo v onom slastném odpočinku po chvilkovém opojení s Claesem, kdy chtěla vysvětlit, proč se rozhodla studovat fyziku. Šeptem a tápavě popisovala pouť mladé Margarety po vřesovišti, jak svítání těsně před východem slunce dostalo stejný bleděružový odstín jako vřes, jak nebe a země splynuly vjedno a jak Severka zamrkala, než ji pohltilo ranní světlo.

„Právě jsem stoupala na pahorek..., a když jsem vystoupila až na vrchol a rozhlédla se po vřesovišti, uviděla jsem tři ohromné talíře. Tři paraboly. Ale to jsem tenkrát nevěděla, tenkrát skoro nikdo nevěděl, co to je parabola. – Nikdy předtím jsem nic takového neviděla, ale předpokládala jsem, že to bude mít něco společného s vesmírem... Zaplavila mě taková radost! Byla jsem nepopsatelně šťastná, že jsou tak velké, krásné a že... No, prostě že vůbec jsou!“

Claes jí při vyprávění ležel tiše v náručí, ale v té chvíli se vyprostil, posadil se a bosýma nohama začal

pleskat do borových prken na podlaze. Hlas se mu chvěl předstíranou obavou:

„Bože můj, Margareto! Vyhledala jsi doktora?“

A ona se samozřejmě taky rozesmála, posadila se úplně stejně jako on a chodidly pleskala o podlahu. A loktem ho dloubla do boku:

„Copak jsi mi sám neříkal, že každý by občas měl být trochu střelený?“

Usmál se.

„No jistě, ale ta střelenost má své hranice.“

Potom na sebe měla vztek. Proč si pouštěla hubu na špacír? Bylo by daleko rozumnější stisknout zuby a prostě vzít na vědomí, že o takový zážitek se s nikým podělit nelze. S nikým, ani se spolehlivým přítelem a milencem. Mělo to co dělat s atmosférou doby, s dnešní hrůzou před věčností.

Slov pro vystižení toho prožitku bylo vlastně dost a dost, ale žádná z těch slov nebyla přijatelná, žádná, která by Claes, tenhle člověk současnosti, byl schopen přijmout. Kdyby byla řekla, že jí srdce při pohledu na paraboly překypovalo, že v ní vyvolaly představu ztroskotání a pustého ostrova, určitě by se cítil trapně. A kdyby ještě dodala, že vlastně šlo o náboženský prožitek, tak by se ho to nepříjemně dotklo. Rozumní lidé nemají náboženské prožitky. Ne dneska.

Ale bylo to tak. Její srdce to ráno doslova překypovalo a poprvé v životě tušila Boha. Paraboly byly ohromnější a důstojnější než staré katedrály a trosky chrámů, které navštívila za svých archeologických studií. A najednou se cítila jako Robinson Crusoe, Robinson, který po celoživotním čekání najednou na horizontu spatří plachtu.

„Ale ano,“ řekla nahlas a vlastně ani sama nevěděla, co tím míní. „Ale ano.“

Barvy vřesoviště ve vycházejícím slunci potemněly, statisíce kvítků vřesu se svlékly ze svých chudokrevných

odstínů a ztmavly do purpurova, stříbrná stébla chvějící se trávy se proměnila ve zlato a v ohromných kotoučích na chvíli zazářily všechny barvy prizmatu, dokud nesplynuly a znovu nevybledly. A najednou uviděla, že ty bílé kotouče nejsou plachty. Byly to hlasy. Výkřik touhy do vesmíru: *Tady jsme! Tady jsme! Zachraň nás!*

Ted' z toho nezbylo nic. Ani vzpomínka. Dnes v noci rozervala pavučinu. Ted' už si nikdy nebude pamatovat, jak mladá žena klesá do vřesu s očima upřenýma na paraboly, protože tenhle obraz okamžitě zatlačí vzpomínka na to, jak žena ve středním věku zastavuje vůz u krajnice a vystupuje ven. Polozavřená víčka se chvějí očekáváním, jako kdyby chtěla prodloužit okamžik rozkoše tím, že nejdřív uhne zrakem. Nechtěla se podívat na ty tři kotouče dřív, než se usadí do promyšlené polohy ve dveřích, na místě pro spolujezdce. Potom teprve otevřela oči, zprudka a doširoka, připravené nechat se naplnit.

Ale nenaplnily se. Margareta zamrkala a uvědomila si, že ačkoliv vřesoviště a paraboly zůstaly nezměněné – protože pro ně je pětadvacet let jen dlouhý nádech – ona sama je jiná. A v téhle Margaretině nové hlavě vypudily desetitisíce podrobných znalostí dřívější úctu. Podívala se na bílé talíře a pokoušela se marně vyvolat vzpomínku na katedrály a chrámové ruiny, ztroskotání a bílé plachty, ale nepodařilo se jí to. Věděla, co vidí, a proto už nebylo místo pro obrazy. To vůbec nebylo zvolání do vesmíru, tady šlo o tři paraboly pro jednoduchý satelitní příjem. Možná že by se daly nazvat ušima. Ale Margareta nebyla schopná v sobě probudit náboženské city při pohledu na uši. Oči mohou být ohně, ale uši jsou a zůstanou poměrně triviálními trychtýři. Jsou důležité a funkční, ale zhruba stejně důstojné jako kuří oko.

„Troubo,“ okřikla nahlas sama sebe a kopla do šterku u krajnice. „Blbče, moulo, náfuko!“

Na chvílku se jí zamotala hlava z pomyšlení: Co by z ní bylo, kdyby se té noci nevydala na procházku? Měla by doktorát už dávno hotový. Nikdo nepracuje déle než čtyři pět let na dizertaci z archeologie, ale fyzikové se moří deset patnáct let, když z toho má něco být. Archeologové si navíc jezdí na semináře a konference do Řecka, večer popíjejí víno a v noci smilní. Fyzikové vysedávají celé noci o samotě v nějaké boudě u severního pólu, kde táhne ze všech stran, a odečítají hodnoty z přístrojů. Každopádně takoví budižkničmové jako Margareta, postrádající lehkost myšlení, jíž se vyznačují skutečně nadaní jedinci, kteří se nakonec dostanou do Cernu ve Švýcarsku.

Ano, pomyslela si Margareta, když se znovu posadila do auta a sešlápla plyn až na podlahu, je nejvyšší čas si přiznat, že jsem budižkničmu.

Rukou zašmátrala po sedadle spolujezdce po cigaretách, jednu nahmatala a zapálila si. První kouř ji zaštípal v očích, až jí vyhrkly slzy, zamrkala a vytlačila je ven. Ale výhled jí to nevyjasnilo. Oči se okamžitě zalily novými slzami.

Margareta popotáhla a podrážděně si přejela ukazovákem pod nosem. To snad není pravda, ona tu brečí! Margareta Johanssonová – žena, která proměnila kurevnictví v umění. Tenkrát ještě ne. Nebrečela celých patnáct let a nemá v úmyslu s tím začít ani teď. V autě je zakouřeno. Stáhla okénko. Průvan jí při jízdě rozevlál vlasy a oči se jí znovu rozslzely.

Tak dobře. Vždyť jo. Klidně si přiznává, že je trochu na dně, že má už pěkně dlouho mizernou náladu. Už od té doby, co si uvědomila, že všechno v jejím životě je polovičaté, že je stará mladá, napůl nadaná, má napůl dokončenou dizertaci, polovičatou existenci a nevlastní sestry, prostě sestry jen napůl. Nebo co jsou vlastně zač.

A větší část roku jako kdyby ani neměla dolní půlku těla: Claes bydlí ve Stockholmu a ona v Kiruně. Ostatně Claes jí hned zpočátku dal jasně najevo, že jediné, co jí může nabídnout, je přátelství a spojenectví těla. Prostě takový vztah napůl. Margareta zamáčkne cigaretu a zašklebí se – možná že by se dobře vyjímal jako pouťová atrakce. Přijďte se podívat na položenu! Za poloviční cenu!

Dvacet kilometrů za Uddevallou sebelítost setřásla. Zastavila se na jedné křižovatce a podívala se do mapy. Ano, musí projet Jönköpingem, ačkoliv pro člověka, který se chce dostat do Stockholmu, to je zájždka. Jenže ona má na své Memory Lane ještě jednu zastávku.

Předem se rozhodla, že ve Vadsteně stavět nebude, třebaže Christininu novou adresu zná nazpaměť. Klidně profrčí tím samolibým městečkem a kolem samolibé doktorky a bude pokračovat dál do Motaly. Tam zapálí svíčku na hrobě tety Ellen, v tajnosti se podívá na jejich starý dům a pak pojedje do Stockholmu. Ne že by musela pospíchat, Claes se ještě několik dnů zdrží v Sarajevu, ale těší se, že bude vůbec poprvé bydlet sama v Claesově bytě. Ne že by se chtěla přehrabovat v jeho tajnostech, ale kdyby se náhodou nějaká zásuvka nebo skříň otevřela, tak...

Na oběd se zastavila v hospůdce U Zlaté vydry, seděla v prázdné kavárně půl hodiny nebo i víc a pozorovala modrošedou zimní vodu jezera Vättern, pak teprve se zvedla a šla k autu. Po dvaceti kilometrech se to stalo, cosi zaskřípělo a Claesův starý fiat najednou začal vydávat zvuk jako pluk obrněnců. Margareta odbočila na vedlejší silnici a zastavila, vystoupila z auta a obešla ho, aby zjistila, kde je chyba, ale nenašla nic. Neodvažovala se zpátky na dálnici, a auto se tedy zvolna sunulo přímo za nose.

Tak nakonec stejně uvízla ve Vadsteně a musela hlemýžďím tempem projíždět rachtajícím a hlomozícím autem všemi uzounkými křivolakými uličkami. A samozřejmě se

ukázalo, že autoopravna, kterou nakonec objevila, nemůže slíbit, že to bude rychle opravené. Výfuk je na maděru. Možná že náhradní díly seženou z Linköpingu. Jestli bude mít štěstí.

„Zejtra,“ oznámil mistr rozvláčným dialektem. „Zejtra vodpoledne si přidte. Dřív sotva.“

Celá zpocená vypětím si Margareta prohrábla rukou vlasy.

„Bude to drahé?“

Zvedl si kšiltovku a podíval se stranou.

„Možná. Nevím. Uvidíme.“

A když přišla na parkoviště, měla za stěračem dopis.

Třásla se jako štvané zvíře, když nakonec dorazila k tomu, co musel být Christinin dům, a ještě víc ji vyvedlo z míry, že nikdo neotevřel. Několikrát dům oběhla, bušila do kuchyňských dveří a znovu a znovu mačkala zvonek, až si nakonec uvědomila, že se chová jako hysterka. Dům přece může být přesně tak prázdný, jak vypadá. Neexistuje žádný rozumný důvod, proč by se Christina měla tajně krčit za černými okenními tabulkami jen proto, že nechce Margaretu pustit dovnitř. Není doma. Jak prosté.

Zadýchaná, ale uvolněná díky záblesku zdravého rozumu, se Margareta nakonec posadila na schody před vchodem a připravila se na čekání. Zpočátku obracela v ruce obálku, ohmatávala ji a přejížděla ukazováčkem přes otvor, ale po chvíli jí svaly povolily a rozlilo se v nich příjemné teplo, ruce se uložily do klína v půlkruhu kolem dopisu. Už ho nesvírala, volně jí ležel na džínách, těsně obepínajících stehna.

Mohla si té chvílky užít. Kdyby ovšem nebylo zatvřelého hlasu, který jí v hlavě bez ustání omílal poslední řádek dopisu: *Hanba, jaká hanba, nikdo ji nechtěl!*

Jednu chvíli při tom dlouhém čekání si Margareta natáhla nohu a pohorkou se dotkla zahradní cesty. Klidně by se vsadila, že Christina každý týden pečlivě uhrabuje šterk. Tak se to má dělat, tak je to učila teta Ellen. Každou sobotu dostaly holky hrábě a očekávalo se od nich, že splní svou povinnost. Christina měla cestičku mezi zahradní brankou a domem, Margareta dvoreček a Birgitta prostranství za domem.

Kdyby Margaretu někdy v životě napadlo, že svou životní moudrost vyšije do kuchařky na stěnu, tak by to pojednávalo přesně o těchhle sobotách. *Jak budeš hrabat, tak budeš taky žít*, to by tam asi stálo. Jak hrabaly, tak také žily.

Hned jak se teta Ellen ztratila z dohledu, praštila Birgitta hráběmi o zem a propířila se kolem zdi, aby ji nebylo vidět z kuchyňského okna. Tam si sedla, zpod ofiny koukala na svět a pečlivě, až do krve si ohryzávala své už tak dost ohlodané nehty.

Margareta jejím postojem pohrdala. Nechtěla před prací utíkat. Naopak, přála si mít dvoreček hezký a upravený. Rozháněla se hráběmi doširoka, kreslila květy, cirkusové koně a princezny, a když nakonec viděla výsledek, rozbřečela se. Vůbec nebylo vidět, jak moc se snažila. Vypadalo to strašně.

Jen Christina uhrabovala jaksepatří, za ní se šterk ukládal do pruhů, rovně a systematicky. Nejdřív udělala svůj díl, potom Margaretin i Birgittin. Nikdy si nestěžovala, naopak, vypadalo to, že se bojí, aby se to neprovalilo, vrhala ustrašené pohledy ke kuchyňskému oknu a pospíchala, aby s prací sester byla co nejdřív hotova.

Tedy sester a sester.

Margareta změnila polohu a zašmátrala rukou v kapse po cigaretách. V posledních letech se Christina úplně

uzavřela, nikdy se neozvala a nikdy neměla čas na setkání. Před Vánocemi Margareta vždycky zvedala telefon s nadějí – třeba se Christina vzchopí a pozve ji jako dřív –, ale dostávala jen pozdrav s vadstenskou krajkou. Od rodiny Wulfových. A to byl konečný důkaz: Christina ji nechce za sestru. *Hanba, jaká hanba, nikdo tě nechce.*

A najednou jí připadalo úplně zvrácené, že tu sedí. Třesoucí se rukou si zapálila cigaretu. Proč se proboha má vnučovat někomu, kdo s ní evidentně nechce mít nic společného. Zatím si vždycky raději vybrala možnost odejít než být opuštěna, a měla by to udělat znovu, měla by vstát a jít někam do hotelu. Tam by plácla kreditní kartou o stůl a objednala by si dobrou večeři – teď si uvědomila, jaký má hlad – poručila by si skleničku vína a potom by si lehla mezi čerstvě vymandlované ložní prádlo.

Anebo co kdyby si vůbec pronajala auto a odjela do Stockholmu rovnou? Ale na druhou stranu nemůže fiata nechat ve Vadsteně navěky, Claes by zuřil, kdyby ho nenašel na svém místě, až přijde domů. A navíc ještě ta věc s dopisem: Musí si od téhle starosti odlehčit a Christina je bohužel jediná, kdo pochopí obsah. Něco se děje. A to mohou vědět jen tři osoby na světě, a jednou z nich je pisatelka. Té si Margareta rozhodně nemá v úmyslu stěžovat. To by mohlo být dokonce nebezpečné. Nikdo neví, co se odehrává v tak změkklém mozku.

Ačkoliv – má se tím vůbec zabývat? Může nějaká mizerná narkomanka z Motaly ublížit Margaretě Johanssonové? Co kdyby prostě vzala tenhle dopis a všechny ostatní, které pravděpodobně přijdou v nejbližších týdnech, a spláchla je do záchodu? Má se nechat zastrašovat?

„To teda ne,“ řekla si nahlas a rozhodla se, že vstane a půjde. Na celou tuhle hloupost se vykašle, najde si

nejbližší hotel a vezme si pokoj na noc. Birgitta ať jde do háje, ostatně Christina taky, když se to vezme kolem a kolem.

V tom okamžiku zastavilo na ulici auto a Margareta ztuhla uprostřed pohybu. Teď už je pozdě na to, aby se ztratila. Seděla bez pohnutí a naslouchala lehkým sestřiným krokům po zahradě. Christina se kupodivu zastavila u šefíku a začala kopat do šterku.

Margareta si uvědomila, že ji není vidět, a probudilo to v ní chuť po něčem dramatickém. Klesla zpátky na schodiště, zhluboka potáhla z cigarety a záměrně chraplavě řekla:

„Ahoj, Christino. Taky jsi dneska dostala dopis?“

Teď stojí vyčkávavě kousek od sebe, Christina s nohama k sobě přitisknutýma, ruce cudně sepjaté před klínem, Margareta rozkročená a s rukama v kapsách bundy. A najednou si je naprosto jistá. Večerní vzduch jí oplachuje plíce a vymývá všechnu špínu z krve, připadá si silná, čistá, jako kdyby se právě vykoukala.

„Mrzí mě, že jsem tě nechala čekat,“ řekne Christina vážným hlasem a vykročí ke dveřím. „Musela jsem dneska odvézt Erika do Stockholmu. Dělá nějaký výzkum v Texasu, je to úplně nový projekt, hrozně zajímavý, pozdní těhotenství.“

Dokonale skrývá nelibost nad nezvaným hostem. Má jasný, přátelský, dobře modulovaný hlas, úplně jiný, než na jaký si Margareta pamatuje z dětství. První měsíce u tety Ellen Christina šeptala, někdy to vypadalo, že syčí. A když se potom rozmluvila, vyšlo najevo, že mluví úplně neuvěřitelným dialektem, jakousi pokroucenou skánštinou. Většina Skáňanů odvykne v jiném prostředí diftongům, ale ponechají si své typické ráčkování. Christina se vůbec nenarodila ve Skåne, kmitala špičkou

jazyka jako všichni ostatní, ale nedokázala vyslovit čistou samohlásku. Teprve po letech, když se objevila Astrid s modrými prsty – ježibaba, co byla Christininou mámou – a dožadovala se, ať jí dceru vrátí zpátky, dostalo se jim vysvětlení. Astrid mluvila stejně. Ale tou dobou už Christina přešla na širokou östgötskou výslovnost a nehodlala na tom nic měnit. Schovala se za židli, na které seděla teta Ellen, a pronikavě vřískala, když se Astrid objevila.

Christina zastrčila klíč do kuchyňských dveří a otevřela, vklouzla dovnitř a rozsvítila. Margareta kráčí přímo za ní, sundá si bundu a rozhlíží se po kuchyni. Logické, pomyslí si. Supermoderní ledničku a supervýkonný mrazák schovali za dřevěné obložení. Ale elektrický rychlosporák se schovat nedá. Proto na železné plotně stojí měděný krajáč se slaměnkami. Aby to přitahovalo pohled. Ježíšikriste! Není těžké si spočítat, co že to v tomhle domě hrají za hru.

„Panečku,“ říká a přehazuje bundu z ovčí kožešiny přes opěradlo židle. „Takže nový dům. Nebo staronový.“

Christina se na chvíli zastaví uprostřed kuchyně, s prsty na horním knoflíku peleríny, jako kdyby se jí ani nechtělo svlékat se a odkrýt pod svrchníkem ten předem tušený hedvábný šátek. S pelerínou stále na sobě vykročí k šatně a přes rameno řekne:

„Provedu tě, jestli chceš, jen si odložím.“

Ale Margareta nemá v úmyslu čekat v kuchyni a plouží se za ní. V předsíni zahlédne na okamžik v zrcadle Christinin spěch v šatně: Rve ze sebe šátek, jako kdyby to bylo tajemství, za které se člověk stydí, schumlaný ho strká do zásuvky ve starém prádelníku a druhou rukou si současně prohrábne vlasy. Ruka sjede dolů k perlovému náhrdelníku, který se zaleskl pod sakem. To si chce náhrdelník taky strhnout? Ale nestihne to. Margareta se

v té chvíli objeví ve dveřích, opře se o zárubeň a kysele se usměje.

„Krásné perly,“ komentuje. „Od profesora?“

Ta věta jako kdyby popíchla Christinin vzdor z dětství, škubnutím šíje dá najevo, že si rozhodně perly z krku sundat nemíní, ať si o nich Margareta myslí, co chce.

„Ano,“ přitaká a rukou pohladí náhrdelník. „Jsou pěkné. A staré. Už léta se v Erikově rodu dědí, dostala jsem je po tchyni.“

Margareta pozvedne obočí:

„Bázlivé Ingeborg? Je mrtvá?“

Christina přikývne.

„Hmm. Zemřela loni.“

Margareta zmlkne a prohlíží si v zrcadle vedle Christininy tváře vlastní obraz. Najednou si připadá unaveně. Jaký má důvod posmívat se Christinině šátku a perlám? Copak sama nevypadá jako standardní model? Nosí všechny atributy, které si konvence žádá od rádobynekonvenční ženy ve středních letech. Černé džíny a lněné sako ze značkového butiku, hranatý pážecí účes a namalované oči. Kolem krku náhrdelník, jehož originalita jí náhle připadá jako chabá omluva za jeho ošklivost. Velké hrudky keramiky na tenkých kožených řemíncích. Co si myslí, že tím světu hlásá?

Christina se otočí a pohlédne na ni.

„Jsi unavená?“

Margareta přikyvuje.

„V poslední době moc nespím.“

„Proč?“

Margareta škubne rameny.

„Nevím. Asi nějaká předtucha.“

Christina se zatváří jako lékař, předtuchy do jejího pojetí světa nepatří. Ale najednou si vzpomene.

„Říkala jsi něco o dopise?“

Margareta jej vyndá z kapsy a podává Christině, ta ho ale nepřijme, zastrčí si ruce do saka, skloní se a prohlíží si obálku.

Ve stejný okamžik zvednou oči a zahledí se jedna na druhou. Margareta se zašklebí a rychle uhne pohledem. Hrouda v krku, na kterou se pokouší už tak dlouho nedbat, nabobtnává a praskne jako kluzká mýdlová bublina. Musí pevně sevřít rty, aby pláč nevytryskl ven. Ale Christině to neunikne.

„Ale no tak,“ řekne a poplácá Margaretu starostlivě po rameni. „Ber to s klidem, Margareto. Co tě na jejím dopise tak rozrušilo?“

Margareta jí dopis znovu podává a tentokrát ho Christina musí přijmout. Zachází s ním, jako kdyby byl nakažený, prsty sevřené do tvaru pinzety opatrně zastrčí do obálky, vytáhne pomuchlaný papír a pečlivě ho rozloží na prádelník. Potom si narovná brýle a pohlédne rozhodně na Margaretu, a pak vyrovnaným, cvičeným hlasem začne číst:

Tři ženy děti porodily.

*Ach, pravila Astrid, ach, řekla Ellen, ach,
vzdechla Gertrud.*

Achachach.

Porodní bába se zády obrátila. Žuchžuchžuch.

A byly čtyři děti.

Jedno skončilo na zemi. Čí je to ošklivé dítě?

Hanba! Jaká hanba! Nikdo ji nechtěl.

Hanba! Jaká hanba! Nikdo tě nechce!

Na chvíli se rozhostilo ticho, nedívají se na sebe, Christina přejíždí rukou po dopise. Potom se zdá, že se rozhodla. Vytáhne jednu zásuvku prádelníku a sáhne pro balíček papírových kapesníků.

„Vysmrkej se,“ vyzve ji. „Potom si dáme něco k jídlu.“

Margareta poslechne příkaz, ale při smrkání, pořád ještě s kapesníkem na nose a přes pus, ze sebe plačtivě vyrazí:

„Nejradši bych ji uškrtila! Všechno je to její vina! Celý tenhle mizerný život je Birgittina vina!“

Byl to jen planý příslib jara. Je skoro noc a zima se sebrala k poslednímu útoku. Fouká vítr a začalo sněžit. Dole na okně leží malá závěj rozbředlého sněhu. Margareta se zachvěje u kuchyňského stolu zimou. Keř před oknem se kymácí na všechny strany, v jedné chvíli se mazlivě přibližuje ke sklu, v následující bičuje tabulku jako vzteklá uklízečka.

Margareta si přečetla Christinin dopis a rozhořčením úplně soptěla. Možná to trochu přehnala: Vždyť je to vlastně nesmyslný, poblouzněný blábol, ale tak nějak jí připadalo, že pár patřičně našťvaných slov by mohlo přehlušit slzy. Teď už má k pláči daleko. Papírový kapesník sice ještě pořád žmoulá v ruce, ale hrouda z krku zmizela a oči má suché. Pevným pohledem sleduje Christininy pohyby u pracovního stolu v kuchyni. Navykle se otáčí mezi všemi nablýskanými předměty, ale stejně působí ve vlastním domě jako vetřelec. Chodí potichouнку, paže přitisknuté k tělu, rychle tlumí proud vody, když něco oplachuje, aby netryskala moc prudce, a v poslední vteřině zachytí dveře od ledničky, když je zavírá. Potom popadne dech, – podle všeho úplně nevědomky – chytí dveře oběma rukama a zavře je dokonale nezvučně.

Světlo v kuchyni posiluje tajemný dojem. Christina rozsvítila jen lampu nad stolem – z exkluzivního Svenskt Tenn, pod dva tisíce určitě nestála – a sama se pohybuje v polotmě u pracovního stolu. Ale to, co připravuje,

vypadá slibně: Otevřela láhev vína a nechala ji chvíli vydýchat v pokojové teplotě, teď v mikrovlnné troubě rozmrazuje domácí chléb, na plotně se mění jakási zmrzlá hrouda v polévku.

„Chceš s něčím pomoci?“ ptá se Margareta.

Christina vzhledne od práce a zatváří se překvapeně, jako kdyby už na Margaretu zapomněla. Ale rychle se vzpamatuje.

„Ne ne,“ odmítá rychle. „Už je to skoro hotové. Jen sed’.“

„Můžu tady kouřit?“

Christina pokrčí rameny. Margareta si zapálí a se zapalovačem v ruce se předkloní nad stolem.

„Mám zapálit svíčku?“

„Jistě,“ řekne Christina lhostejně. „Proč ne...“

Margareta poznává svícen. Je z Peru. Sama ho koupila. Hlavou se jí mihne vzpomínka na ten den. Pozdě večer seděla na břehu moře v Limě. Před několika hodinami uviděla poprvé to dítě, chlapce s černýma očima, takový hubený uzlíček. Ležel s rukama přes hlavu jako kojenec a bez mrknutí na ni hleděl. Ten pohled ji na několik hodin umlčel, beze slova se vydala na břeh, posadila se do písku a mlčky zírala na Tichý oceán. Je to logické, říkala si tehdy. My nalezcenci jsme druh sami pro sebe, musíme se jeden o druhého postarat. Cestou k hotelu se usmívala jako šťastná matka, a když narazila na pouličního obchodníka, který prodával krásné ručně malované svícny, koupila v prudkém záchvatu bezuzdnosti rovnou pět kusů. Jeden z nich dlouho stával na nočním stolku tety Ellen v nemocnici, a jeden tedy skončil na kuchyňském stole ve Vadsteně. Ale kde skončil ten nejkrásnější, ten, který položila na podlahu vedle chlapcovy postele, to ví jen Bůh...

Christina před ni staví talíř vařící polévky a ona okamžitě poznává nakyslou vůni.

„To je polívka tety Ellen?“ ptá se lačně a chopí se lžíce. Poprvé toho večera se Christina usmívá.

„Ano, ten poslední rok mi dala spoustu receptů... Guláš mám... a taky malinový koláč.“

Margareta se nad polévkovou lžící požívačně usměje.

„Malinový koláč! Na ten chci taky recept... Pamatuješ?“

Víc ani říkat nemusí, Christina se tiše a zvonivě rozesměje, zní to jako ozvěna dávného smíchu tety Ellen. Ruka se jí při rozlévání vína třese v rytmu smíchu.

„Tomu se říká být chycen na švestkách. Tenkrát jsi měla namále. A já jsem byla vážně k smrti vyděšená...“

Margareta úsměv opětuje.

„Jasně, to lítaly hromy blesky ještě pár dní potom...“

Christina jí podává košík s chlebem, pohyb je uvolněný a napovídá, že ledy mezi nimi skoro roztály.

„Byla ses někdy v poslední době podívat na hrob?“ ptá se Margareta a bere si krajíček teplého chleba. Stačí jen pocítit konzistenci těsta mezi prsty a hned ví, že i chléb je upečený podle receptu tety Ellen.

Christina pokrčí rameny.

„Na Dušičky. Proplížila jsem se tam. Nerada jezdím do Motaly...“

„A proč? Ty jsi ji tam potkala?“

„Ne, ale stejně...“

Zůstane mlčky sedět s pohledem upřeným do zdi za Margaretinými zády.

„No,“ vybízí ji Margareta netrpělivě. „Tak teda proč?“

„Připadám si, že mě všichni pozorují. Jako kdyby každý věděl, kdo jsem. Po tom, co mi ukradla blok na předpisy. Musela jsem několikrát na policii k výslechu. A svědčit u soudu. Psalo se o tom v novinách, mluvilo v místním rádiu, ne, to na mě bylo moc.“

„Ale přece nezveřejnili tvoje jméno?“

Christina se křivě usměje.

„To je jedno. Všichni tady o sobě všechno vědí. Víš, co se mi stalo na jaře? Byla jsem v Motale nakupovat a pak jsem se chtěla naobědvat v jedné hospůdce na náměstí, prostě takové úplně obyčejné místo, kde si jídlo přineseš na tácu. A najednou se objeví sama majitelka a začne sbírat nádobí. Chodí těsně kolem mě a rachotí a bouchá nádobím tak, že jsem nakonec zvedla oči. A ta ženská mi řekla: ‚Promiňte, ale nejste doktorka Wulfová z Vadsteny?‘ Musela jsem to přiznat. A ona sraštila obličej v takovém tom hraném soucitu a povídá: ‚Jen jsem vám chtěla říct, že jsme vaši sestru zaměstnali jako uklízečku, člověk přece rád pomůže, když to jde, ale tohle prostě nešlo.‘“

Margareta se zatváří znechuceně.

„A cos jí řekla?“

„Co jsem mohla říct? Měla jsem se snad zeptat, co provedla? Předváděla striptýz před frontou hostů, co přišli na oběd? Nebo si brala zákazníky do kuchyně k nádobí a chovala se prostopášně? Píchala do brambor amfetamin? To teda opravdu ne. Zvedla jsem se a řekla jsem jí, jak to je. Žádnou sestru nemám!“

Padlo to jako facka. Christina ale zřejmě vůbec nevidí, jak Margaretě zahoří a zrudnou tváře. Zvedne sklenku a říká:

„Tak na zdraví a vítej u nás.“

Margaretina ruka zůstane ležet na stole, odmítá pozvednout sklenku k přípitku.

„Bohužel,“ omlouvá se a samu ji překvapuje, jak klidný má hlas. „Zapomněla jsem tě upozornit, když jsi nalévala. Nemůžu si dát víno, vždyť jedu v noci do Stockholmu...“

A nikdy se nevrátím zpátky, pomyslí si. Nikdy, nikdy, nikdy! Na to se spolehni, ty mrcho jedna hnusná!

Christina pokládá skleničku a tváří se překvapeně.

„Přece nepojedeš v noci. V tomhle počasí... A navíc ani nemáš auto.“

Margareta pohlédne ke kuchyňskému oknu. Fouká vítr a sněží, ale do vichřice to má ještě hodně daleko.

„Pronajmu si auto,“ říká. „Práce čeká, však víš. Pozítří mám zasedání fyziků. Musím se připravit.“

„Ale musíme si promluvit,“ namítá Christina. Z jejího hlasu zaznívá vážnost, asi si začíná uvědomovat, co řekla.

„Promluvíme si při jídle.“

„Margareto..., vždyť jsme se tak dlouho neviděly, prosím tě!“

Margareta se na ni zpřímá dívá, ale Christina k ní nevzhledne. Nervózními prsty jako pinzetou vyđobává drobky z ubrusu.

„Prosím tě,“ říká pořád ještě s očima sklopenýma a zní to skutečně jako žadonění. Rozhostí se ticho. Margaretě poletují hlavou myšlenky. Ve skutečnosti se jí vůbec nechce dneska večer někam jezdit, ale nechce se jí ani zůstat. Obojí znamená ponížení. A pak najde východisko.

„Tak dobře,“ říká a uchopí sklenku. „Když odjedu zítra ráno, tak to stihnu. Vezmu to přes Motalu a podívám se na hrob. Když už tam tak dlouho nikdo ani kytku nedal.“

„A co Birgitta?“ zeptá se Christina po večeri, po několika minutách ticha v obýváku před kachlovými kamny. „Co uděláme s Birgittou?“

„Zabijeme ji,“ odpoví Margareta a zhluboka si lokne likéru ze své sklenky. Christina jí nabídla Amaretto, je jemné a na patře chutná po mandlích, ale potom v hrdle pálí jako oheň. Teď už je jí dobře. Christina ji pozvala na kousek sladkého života, na který si sama nikdy čas neudělala. Vyžaduje to péči o maličkosti, a Margareta si nikdy na drobnosti čas neudělala. Už jako holka chodila s kalhotkami jen napůl vytaženými a spodničku mívala zmuchlanou

do nevzhledného chumlu na bocích, protože neuznala za vhodné obětovat dvacet vteřin, aby se upravila. A tak to pokračuje pořád. V dospělosti začíná den spěšným šálkem rozpustné kávy u dřezu. Tam si vstojí spálí jazyk a přitom vlastně touží po pořádné snídani u prostřeného stolu. Zítra, slibuje si ráno co ráno, zítra začne nový a lepší život. Přestane kouřit a začne po ránu cvičit, bude snídat a do okna v kuchyni pověsí záclony. Dneska ještě ne, protože dneska má spoustu práce, jenže jestli to nezvládne hned teď, třeba ji zastihne smrt a pak už to neudělá nikdy.

Christina si líkér nedala. Z alkoholu má zřejmě pořád strach, jako zamlada. Při večeři si jen několikrát opatrně ucucla ze své skleničky vína. Teď sedí vzpřímeně v ušáku, s nohou přes nohu, a drží šálek kávy v obou rukou. Prsty má napjaté a vytrčené od sebe, šálek jako by mezi špičkami prstů plul. Při pití sklání ztuhlou šíjí dolů k hrnku a rty se jen lehounce dotýká okraje.

„Fakt,“ opakuje Margareta, „nezbývá nám, než ji zabít.“

Christina se trochu křivě usměje.

„To je bezesporu lákavá představa. Ale na to je trochu pozdě...“

Margareta zamrká.

„Jakto pozdě?“

Christina upije kávu a rty se jí zúží v úsměvu.

„Zabít jsme ji měly hned, jak se to stalo s tetou Ellen. Z toho jsme se mohly dostat bez podezření. Ale od té doby už jsme ji mockrát udaly na policii a trochu moc často jsme podávaly hlášení jejímu vyšetřovateli. Policie ví, co si o ní myslíme. Zabásli by nás okamžitě. Aspoň mě.“

Margareta se nejistě usměje a narovná se v křesle.

„To byla jen legrace...“

Christininy šedé oči jsou průzračně jasné. Upíjí kávu a nespouští z Margarety pohled. Když polkne, znovu se usměje. Přirozeně a přátelsky.

„Já taky,“ říká. „Taky jsem si jen dělala legraci... Co teda uděláme?“

Margareta si zapálí cigaretu a trhne rameny.

„Nevím. Teď zrovna se moc dělat nedá. Jen se snažít předvídat příští tah...“

„Co myslíš, že to bude?“

„Nemám ponětí... To je to nejhorší. Může to být cokoli. Mrtvá kočka na rohožce. Vystoupení v nějakém choulostivém programu v televizi. *Je mi to líto*. Nebo *Jsmen jen lidi*. Nebo jak se to všechno jmenuje.“

Christina skopne z nohou elegantní lodičky a skrčí kolena pod sukni.

„Proboha.“

„Nebo igelitka s výkaly na tvém psacím stole v ordinaci.“

„Pozdě. To už jednou udělala. A ona se nikdy neopakuje...“

Margareta si povzdechne, zavře oči, ale nenechá se zastavit.

„Nebo anonym do *Vadstenského deníku* na tvůj účet. Nic publikovatelného, jen drby. Nebo takový malý požár... Máš tady požární signalizaci?“

Christina němě přikyvuje. Margareta do sebe obrátí skleničku a potom s ní bouchne o stůl. Rozhostí se ticho. Christina se schoulila na pohovce do kuličky. Nohy má schované pod sukni, ruce zastrčené do rukávů saka.

„Ale to všechno ještě není to nejhorší,“ říká nakonec, oči sklopené do klína.

Margareta neodpovídá. Já vím, říká si v duchu. Já vím. Nejhorší je, že ona dobře zná naše slabiny. *Hanba! Jaká hanba! Nikdo tě nechtěl!*

„Můžu dostat ještě skleničku toho likéru?“ ptá se se zavřenýma očima.

O hodinu později sedí bezradně na kraji postele v Christinině hostinském pokoji. Pokojík je těsný a přecpaný nábytkem. Tady se Christina opravdu vyřádila, místnost puká ve švech: stará železná postel, starý prádelník, stará židle a starý psací stůl. A napodobenina staré tapety.

Margareta slyší, jak si Christina v koupelně čistí zuby. Zřejmě používá starožitný zubní kartáček. Ručně vyřezávaný, asi tak z roku 1840. A zřejmě si zuby čistí lepidlem značky Karlsson, aby v noci držela pusku pevně semknutou a neunikly jí nějaké neuvážené zbrklosti.

Moc si spolu nepromluvily. A co taky vlastně čekala? Že Christina bude mít lék na nevyčísitelné? Nebo že nabídne sesterskou spolupráci někomu, koho podle všeho považuje za obtížného známého? Byla od ní hloupost sem vůbec jezdit. Ráno odjede co nejdřív – může se pár hodin procházet po městě, než bude auto hotové. A tentokrát ukáže, že si to poučení vzala k srdci. Už žádné kontakty. Ať se děje cokoliv.

„Haló,“ volá Christina z předsíně. „Margareto! Koupelna je volná.“

Margareta sáhne po ručníku a necesérku s toaletními potřebami, ale když vstává, zazvoní telefon a ona se zastaví v pohybu. V zrcadle nad prádelníkem vidí vlastní obličej. Oči se jí zúžily do štěrbin, čelo nakrabatilo.

„Ano,“ odpovídá Christina. „Ano, ale...“

Chvilí je ticho.

„Jistě, ale... Je to zlé?“ ptá se Christina.

Mumlání v telefonním sluchátku stoupne o jednu oktávu. Nějaký pacient, pomyslí si Margareta. Určitě někdo z jejích pacientů.

„Ano, já vím, jsem taky lékařka,“ říká Christina nakonec. „Ano, dobře, tak my teda přijedeme, ano.“

Zavěsí bez pozdravu a bez poděkování. Celý dům na okamžik ztichne, Margareta stojí bez pohnutí v hos-

tinském pokoji před zrcadlem a Christina stojí stejně nehybně v předsíni.

„Margareto,“ říká nakonec Christina tlumeným hlasem. „Margareto?“

Margareta si zhluboka povzdechne a vyjde ven. V hale zůstane stát, ručník a necesér svírá v náručí.

„To byla ona?“

„Ne,“ zavrtí hlavou Christina. „Volali z ženské pohotovosti v Motale.“

„Co chtěli?“

Christina vzdychne a prohrábne si rukou vlasy. A na jednu už nevypadá tak vystrašeně a úpravně, noční košili má zmačkanou, vlasy rozčuchané a župan rozevřený.

„Birgittu někdo zmlátil. Hodně. Leží v nemocnici v Motale a prý tam máme přijet.“

„Proč?“

Christina odevzdaně povzdechne, ale její hlas zní suše a věčně.

„Protože umírá. Řekli mi, že umírá.“

„VOŽRALO!“ KŘIČÍ NĚKDO V DÁLCE. „Ty bleješ do postele, kurvo hnusná, zasraná.“

Bleješ? Do postele?

Hlas se rozplyne do zastřenému mumlání. Birgitta neví, kdo to je, a nemá sílu otevřít oči. Vždyť je to jedno. Zřejmě leží někde na posteli... Postel se špinavým prostěradlem. Na konečcích prstů jí ulpí malá černá zrnka čehosi mastného a lepkavého, když rukou přejede po tkanině. Ta zrnka viděla v tolika postelích, že ani nemusí otvírat oči, aby poznala, co to je. Tohle se stává, když je špína do ložního prádla tak zažraná, že už se nevejde mezi útky. A navíc poznává pach, hnědosladký puch tabáku, smíšený s nakyslými pivními zvratky.

Jo. Má pravdu. Ožralka se poblila do postele. Ke všemu ještě ve vlastních zvratkách leží. Usychají a napínají kůži na tváři. Přesto nemá sílu změnit polohu, tělo má těžké, překrvené a teplé. Vzmůže se jenom k tomu, že nekonečně pomalu zvedne ruce a sepnuté si je položí pod tvář. Gertrud jí jednou řekla, že vypadá jako andělíček z dětských pohlednic, když takhle leží. Jako opravdový malý andělíček.

Teď všechno ztichlo, teď se může věnovat tomu, co opravdu chce. Těm snobkám.

Myšlenka se vkrádá do známého prostředí. Lovecký revír. V podpaží drží samopal a tiše se plíží jako dravec od pahorku k pahorku. A támhle, jednu dávku do Margarety. Další do Christiny. Kulkami ji kropí přes kolena, břicho, prsa a hrdlo. Ha! Až z tý opice hnusný bude fašírka.

Hon na snobky Birgittu nikdy neomrzí. Ať jí bylo jakoliv mizerně, zmítaná třesem z abstinence, povznesená někde vysoko v obláčkách, nebo zničená úplně na dně, kam se v posledních letech alkoholismu propadala, tahle hra ji baví pořád stejně. Je to její jediné tajemství. Nikdy nenašla slova, aby to vyprávěla kámošům nebo těm brécám ze sociálky. Jinak se s lidmi dává do řeči snadno, s feťáky umí mluvit po feťácku, s ženskými ze sociálky seká latinu. A u soudu se to z ní sype podle protokolu. Ale co říct o téhle hře? Obžalovaná přiznává, že osmtisícšestsettřiasedmdesátkrát nadělala fašírku z poškozených Margarety Johanssonové a Christiny Wulfové. No a co? To přece nejsou žalovatelné výhrůžky! Nikdy jim nic neřekla ani neudělala.

Ted' se vrací bolest a nevolnost, jako kdyby jí někdo šťouchal machnou na brambory ve vnitřnostech, nahoru a dolů, nahoru a dolů. Střeva se kroutí, v žaludku to pálí. Tentokrát nevyjdou zvratky, jen jí z úst vytéká něco kyselého a vodnatého. Do prdele. Už taky nic nevydrží. Dřív do sebe obrátila flašku kořalky a navrch si dvakrát šlehla a nic to s ní neudělalo, bylo jí prostě fajn. Ted' je ráda, když udrží jedno umrněný pivo.

Pivo, jo, kdyby tak bylo pivo.

Paži má těžkou jako olovo, ale podaří se jí zvednout se a opřít o postel, zasténá a hlava se jí zamotá, mozek se houpe na vodě jako nacucaná mycí houba. Žaludek se svírá v křeči, ale vstát musí, i kdyby ji to mělo stát život.

Už sedí, ale oči ještě neotevřela a neví přesně, co je nahoře a co je dole. Na zkoušku zahýbá prsty u nohou,